

## Täysistunto

### Keskiviikko 8.9.2021 klo 14.00—19.01

#### 14. Vesi on meidän - kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämiseksi

Kansalaisaloite KAA 2/2020 vp  
Toimenpidealoite TPA 3/2020 vp, 47/2021 vp  
Valiokunnan mietintö MmVM 11/2021 vp

*Ainoa käsittely*

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö MmVM 11/2021 vp. — Keskustelu, valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari, olkaa hyvä.

*Keskustelu*

14.40 **Anne Kalmari kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät kollegat! Tämä on niitä hetkiä, joiden takia tätä työtä jaksaa tehdä. Olen iloinen ja ylpeä siitä, että saan esitellä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön kansalaisaloitteesta.

Meidän päätösehdotuksemme on: ”Eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.”

Hylkäsimme toimenpidealoitteet 3/2020 ja 47/2021 perinteiseen tapaan, vaikka toimenpidealoitteet olivat sinänsä hyviä. Nämä tulivat osin käsitellyiksi tässä mietinnössämme, ja käsittely jatkuu sitten lainsäädännön yhteydessä.

Valiokunnalla oli yksi lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että valmisteltaessa kansalaisaloitteessa tarkoitettua sääntelyä osana vesihuoltolainsäädännön uudistusta hallitus selvittää laajasti eri sääntelyvaihtoehtoja ja kiinnittää erityistä huomiota sääntelyn suhteeseen kunnalliseen itsehallintoon sekä perus- ja ihmisoikeuksista seuraaviin vaatimuksiin ja antaa maa- ja metsätalousvaliokunnalle selvityksen vesihuoltolainsäädännön uudistuksen etenemisestä vuoden 2022 loppuun mennessä.”

Todellakin, kun sanoin, että olen onnellinen tänään, niin kerron vähän historiaa, mitä tässä on tapahtunut.

Kaikki oikeastaan lähti alulle siitä, että Jyväskylän kaupunki ja Ähtärin kaupunki olivat päättäneet yksityistää vesihuoltoaan ja siitä nousi melkoinen julkinen kohu. Olen kiitollinen Aila Paloniemelle ja valtuutettu Knuutilalle siitä, että he eivät purematta nielleet tätä ehdotusta vaan nostivat esille sitä, että oli palkattu epätarkoituksenmukaisesti konsulttiyhdistö tätä asiaa edistämään.

Kun puhumme vesihuollosta, emme puhu mistään pienestä asiasta. Meillä on Suomessa esimerkki siitä, mitä tapahtui, kun sähköverkot yksityistettiin. Hinnat nousevat, vaikka

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

kaikki lainsäätäjät yrittävät tehdä parhaansa, että näin ei tapahtuisi, mutta sitä ei tahdo pystyä pidättelemään, suitsia ei pysty keksimään. Meillä on myös kansainvälisiä esimerkkejä siitä, miten yksityistämisen seurauksena ei ole mannaa taivaalta satanut, vaan yksityistämisen esimerkit ovat huonoja. Meillä on esimerkiksi Etelä-Amerikasta huomattavia oikeustaisteluista siitä, että kansainvälisen investointisuojan uhalla yritetään pitää vesihuolto yksityisissä käsissä sen jälkeen, kun sitä haluttaisiin jälleen kansallistaa, kun hinnat ovat kohonneet pilviin, mutta se on aika haasteellista, se on kallista ja osin jopa mahdotonta välimiesoikeusmenettelyn vuoksi.

Valiokunta kävi myös muiden maiden lainsäädäntöä tästä asiasta läpi, ja huomasimme, että vaikka virkamiehet olivat erittäin varovaisia tämän asian edistämisessä — ehkä siksi, että kunnilla on oikeus tehdä omia päätöksiään halutulla tavalla ja heidän itsemääräämisoikeutensa ei haluttu puuttua — ja vaikka tähän oltiin vähän nihkeitä, niin meillä on kuitenkin erittäin hyviä lainsäädäntömalleja esimerkiksi Norjasta ja Ruotsista. Norjassa koko vesihuoltoverkosto on julkisomisteista ja lailla suojattu, ja Ruotsissa taas määräysvallan kautta vesihuoltolaitokset on pidetty julkisissa käsissä. Näin ollen saimme ikään kuin taustatukea, että tässä asiassa pystyttiin etenemään.

Olen todella ylpeä valiokunnastani, että emme antaneet periksi, vaikka tiedätte, mikä merkitys ministeriön vastineilla on. Eli vaikka saimmekin vähän nihkeät vastineet sieltä, niin emme tyytyneet siihen, vaan niin kauan vaadimme uutta vastinetta, että pystyimme tällaisen mietinnön kirjoittamaan.

Perusteluthan ovat selkeitä. Vesihuolto on julkinen monopoli, ja sille ei voi syntyä kilpailua. Kohtuuhintaisen puhtaan veden saanti on perusoikeus ja osa kansallista terveysturvaa, ja se on osa kansallista huoltovarmuutta. Kilpailevia vesihuoltoverkostoja jo olemassa olevien rinnalle ei voi syntyä, eli yksityistämisellä ei saavuteta mitään.

On ennustettavissa, että kuntien taloustilanne heikkenee tulevaisuudessakin, ja kun kuntien taloutta aiotaan laittaa kuntoon, tämä aiheuttaa monissa kunnissa myyntipaineita jatkossakin. Ja kuten edellä kerroin, sitten jos mopo on karannut käsistä, tähän olisi enää todella vaikea jälkikäteen puuttua. Nyt kun tilanne on vielä hallinnassa, vesihuolto on julkisissa käsissä, niin me pystyimme tähän asiaan ennakkoon puuttumaan.

Maapallo kuivuu, ja on ennustettavissa, että vesivaroista tullaan käymään kilpailua tulevaisuudessa. Ja kuten mainitsin, yksityistäminen ei kansainvälisesti ole yleensä johtanut tehohyötyihin vaan vesimaksujen hintojen nousuun. On syytä toimia nyt, kun tilanne ei ole riistäytynyt käsistä. Mikäli vesihuollon yksityistämistä on jo ehtinyt toteutua kansainvälisille toimijoille, omistuksen palauttaminen julkisille tahoille tulee olemaan hintavaa muun muassa WTO-investointisuojan vuoksi.

No, vielä vähän taustaa tästä itse vesihuoltolaitostoiminnasta.

Meillä on 1 800 vesihuoltopalvelua tuottavaa organisaatiota. Niistä julkisomisteisia, kansalaisaloitteesta tarkoitettuja kuntien omistamia laitoksia on noin 450, ja 90 prosenttia Suomen laitosmaisesta vesihuollosta on julkisessa eli kuntien omistuksessa.

Halusimme erikseen ottaa tässä mietinnössä kantaa siihen, että osuuskuntien, jotka pienimuotoisesti harjoittavat vesihuoltotoimintaa, pitää pystyä jatkamaan toimintaansa ennallaan, mutta otimme kantaa myös siihen, että mikäli myyntiä tapahtuu, kunnalla tulisi olla etuosto-oikeus näihin verkkoihin. Monet vesihuolto-osuuskunnathan ovat aika ikääntyneitä ja resurssipulasta kärsiviä, joten varmaan silläkin puolella muutoksia ajan kanssa tapahtuu. Mutta siis pääosa asiakkaista, 90 prosenttia, on laitosmaisessa kuntien omistuksessa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Monesti tätä omistusta siirretään erilaisten yhtiöittämisten kautta, ja nyt tähänkin tulee muutos tulevalla lainsäädännöllä. On tärkeää, että vedellä ei rahasteta vaan veden hinnoittelu vastaa niitä kustannuksia, mitä siihen vesihuoltoon menee. Sinänsä aivan samoin kuin varmasti ympäristövaliokunnassa on kiinnitetty huomiota, että meillä on näissä vesihuollon rakenteissa valtavan iso korjausvelka ja sitä velkaa soisi pienennettävän, tässäkin talossa pitäisi asia budjeteissa huomenna huomioida. Korjausinvestointien tulisi olla 2–3 kertaa suuremmat kuin ne nyt ovat.

Puhuin tuossa perusoikeuksista. Laissa edellytetään, että vesihuollon maksujen tulee olla kohtuulliset ja tasapuoliset, mutta käytännössä maksuihin sisältyvän tuoton kohtuullisuuden määrittäminen ja valvonta on puutteellista. Valiokunta pitääkin tärkeänä, että vesihuollon maksuja ohjataan nykyistä paremmin korjausvelan purkamiseen.

Lisäksi otimme kantaa siihen, mikä tämä vesivarojen käyttöjärjestys on. Siitähän on vesilain 3 ja 4 §:ssä säädetty ihan hyvin, mutta tämä asia tulee ottaa myös siinä tulevassa vesihuoltolaissa sitten huomioon. Etusijajärjestys on aina siellä kunnan asukkailla ja vesihuoltolaitoksen piirissä olijoilla, ja mikäli ulkopuolista käyttöä on, siihen tulee saada lupa, ja vasta sitten, [Puhemies koputtaa] jos veden riittävyys näille muille on turvattu.

Vielä kerran, unelmani tästä asiasta täyttyi. Niin täyttyi myös keskustan unelma, ja uskon, että monien muidenkin puolueiden unelma. [Puhemies koputtaa] Me teimme sen yhdessä.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Myllykoski.

**14.51 Jari Myllykoski vas:** Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö Vesi on meidän -kansalaisaloitteeseen. Kansalaisaloite sai alkunsa Jyväskylän kaupungin suunnitelmista myydä osa vesihuoltotoimintaansa. Jyväskylän kaupunki perui aikeensa kuntalaisten voimakkaan vastustuksen seurauksena.

Eduskunta on tähän mennessä hyväksynyt kaksi kansalaisaloitetta: tasa-arvoisen avioliittolain ja äitiyslain. Vesi on meidän -kansalaisaloite on siis kolmas eduskunnan hyväksymä kansalaisaloite. Vesi on meidän -kansalaisaloite keräsi vuoden 20 alussa 89 000 kannatusilmoitusta. Se lähetettiin maaliskuussa 20 eduskuntaan, aloite oli lähetekeskustelussa syyskuussa, ja tämän vuoden kesäkuussa mietintö valmistui.

Arvoisa puhemies! Vesi on ihmisoikeus, joka on YK:n päätöslauselmaan asti kirjattu. Vesi on välttämätön ihmisen elämälle. Puute vedestä aiheuttaa maailmalla nälänhätää, pakolaisvirtoja. Sen olemme ikävällä tavalla nähneet. Suomi on tuhansien järvien maa, mutta myös pohjavesialueemme ovat runsaat. Vesi on meidän kaikkien suomalaisten omaisuutta, eikä sillä tule tehdä kauppaa, jolla tavoitellaan maksimaalisia voittoja, tai tavoitella piiloveron kaltaisia hyötyjä kuntalaisten ja paikallisen elinkeinon kustannuksella.

Arvoisa puhemies! Vesihuolto on alueella luonnollinen monopoli. Sen yksityinen omistaminen olisi käytännössä lupa painaa rahaa kuntalaisten kustannuksella. Tämän tiedämme kokemuksesta sähkönsiirron osalta Suomessa ja vesihuollon osalta Euroopassa. Vesihuoltotoiminnan myyminen näkyy vain hetkellisenä plussana kunnan talouslaskelmissa mutta ikuisena miinuksena kuntalaisten omissa kukkaroissa. Se ei ole kestävää.

Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa, että vesihuolto on yhteiskunnan toimivuuden, huoltovarmuuden kannalta keskeinen toiminto. Terveysvaatimukset täyttävän talousveden saannin turvaaminen sekä jätevesien asianmukainen käsittely on tärkeää niin väestölle, elinkeinoelämälle kuin terveydenhuollolle ja maanpuolustukselle. Se on osa isoa huol-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

tovarmuuskokonaisuutta. Valiokunta piti aloitetta tärkeänä ja ajankohtaisena ja katsoi, että siinä esille tuoduille ongelmille tulee löytää vaikuttava ja kestävä ratkaisu.

Maa- ja metsätalousvaliokunta seuraa eurooppalaista tilannetta vesien suhteen. Huolestuttavia uutisia saamme kuulla jatkuvasti siitä, kuinka monet viljelyalueet ovat saastuneet ja pohjavesivarannot ovat vähentyneet, eli kierrätetään lannoitteita pohjavesien kautta uudelleen, ollaan pilattu monia viljelyaloja. Suomen merkitys puhtaan elintarviketuotannon osalta tulee olemaan erittäin merkittävä.

Olisi hienoa, jos olisimme vielä voineet sanoa, tai ehkä tuleva eduskunta tai joku pystyy sanomaan, että Suomessa ei vesivaroja myydä. Onneksi meillä on niin edistynyt vesilainsäädäntö, että nämä mietintöön kirjatut tavoitteet vielä tehostavat sitä omaisuudensuojaa, joka pitää vedellä olla.

Vesi on elämän kannalta tärkein asia. On miellyttävä yhtyä valiokunnan puheenjohtajan lähestulkoon ”minulla on unelma” -puheenvuoroon. Tämä on ollut todella hieno asia, että näin ollaan pystytty saamaan jotakin sellaista aikaiseksi, mistä olemme yli puoluerajojen yhtä mieltä.

Eli eduskunta edellyttää kansalaisaloitteen pohjalta, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyttäminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

Haluan kiittää valiokunnan jäseniä hyvästä yhteistyöstä. Kiitos niille vasemmistolaisille aktiiveille, jotka ensimmäisenä allekirjoittajina tämän liikkeelle saivat, niille tekijöille ja erityisesti niille yli 80 000 kansalaiselle, jotka sen allekirjoittivat.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Kiuru, Pauli.

**14.57 Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Kiitos valiokunnalle ja valiokunnan puheenjohtaja Kalmarille innostavasta ja suorastaan liekeissä olevasta puheesta ja kiitos tietysti kansalaisaloitteen tekijöille.

Ensinnäkin on itsestäänselvää, että vesi on pidettävä julkisen sektorin hallussa. Kokeemukset maailmalta yksityistämistä tällaisen luonnollisen monopolin osalta ovat huonot, kuten valiokunnan puheenjohtajakin puheessaan totesi ja kansalaisaloitteessa todetaan.

Vesihuolto voidaan järjestää monella tapaa. Sinänsä esimerkiksi yhtiöittäminen ei ole mitenkään väärä tapa, se voi olla hyvinkin toimiva tapa, ja kuntien välinen yhteistyö voi olla aivan perusteltua. On myös perusteltua, että erilaisia tukipalveluita ostetaan yksityiseltä sektorilta, siinä ei ole mitään moitittavaa. Mutta kuten valiokunta sanoo, valiokunta ei pidä poissuljettuna kansalaisaloitteessa esitettyä huolta siitä, että kunnat myyvät vesihuoltolaitoksensa huonossa taloudellisessa tilanteessa. Eli on ensinnäkin tärkeätä, että järjestämisvelvollisuus pysyy kunnilla, ja on erityisen tärkeätä, että myös määräysvalta pysyy kunnassa ja kunnissa. Mikäli tällaisia esimerkiksi osakeyhtiömuotoisia järjestelyjä tehdään, osakassopimukset, lunastuslausekkeet ja muut juridiset järjestelyt pitää tehdä aina niin, että lopullinen määräysvalta säilyy kunnissa kaikissa tilanteissa. Se on turvallisuuskysymys, ja turvallisuuteen liittyy aivan olennaisena osana myös tunne turvallisuudesta.

Esimerkiksi Pirkanmaalla on kuntien yhteinen tekopohjavesihanke, jota on vuodesta 93 lähtien valmisteltu, 2002 on perustettu osakeyhtiö. Lähtökohta on ollut tietysti hyvä ja kannatettava: vesihuollon turvaaminen. Mutta sen hankkeen vieminen lävitse ikään kuin väkisin on kääntynyt itseään vastaan, ja ratkaisut on tehty muilla tavoilla, ja kansalaisille ja mo-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

nessa kunnassa on syntynyt epäily siitä, mihin ne osakkeet mahdollisesti joutuvat, jos ylipäätään rakennetaan tällainen hanke, mitä ei enää ympäristön kannalta voida pitää perusteltuna eikä vesihuollon kannalta perusteltuna. Pääosakkaan, Tampereen, on syytä perustella, mitä aikovat koko hankkeella tehdä.

Vettä on pidetty itsestäänselvyytenä, samoin kuin lukutaitoa. Näin lukutaidon päivänä molemmista pitää pitää huolta. Toivon, että tämä päätösehdotus ja lausumaehdotus menevät eteenpäin niin kuin valiokunta on esittänyt. — Kiitos.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Tässä kohtaa en myönnä debattia. Meillä on erittäin pitkä puhujalista, ja tämä mietintö on yksimielinen. Mutta seuraan tilannetta tarkasti, jos täällä tulee kovin kovasti toisistaan poikkeavia näkökulmia. — Edustaja Kinnunen, olkaa hyvä.

**15.00 Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitos puheenjohtaja Kalmarille selkeästä ja innostavasta ja historiaankin luotaavasta esittelystä. Onnittelut unelman toteuttamisesta.

Puhdas juoma- ja talousvesi on kansallinen rikkautemme, joka on maailman mittakaavassa harvinainen. Puhdas vesi on meille suuri ilon ja ylpeyden aihe. Asia on suuri, kuten puheenjohtaja Kalmarin totesi. Suomi kuuluu niihin harvoihin maihin, joissa hanavettä voidaan tarjota myös ulkomaalaisille vieraille. Tätä kansallisuusomaisuutta ei saada myydä pois. Veden arvo kasvaa tulevaisuudessa koko ajan. Kansalaisaloite onkin tärkeä ja ajankohtainen. Kiitos sen tekijöille.

Keskustan lähtökohta on se, että veden jakelusta täytyy huolehtia joka puolella Suomea. Vettä tarvitaan joka talossa. Vesi on perustarve. Jokaisen kunnan putkisto on tärkeä. Vesi on tärkeä osa luontomme kiertokulkua. Olemme tuhansien järvien, lampien ja jokien maa. Vesi on jatkuvassa kierrossa, eikä sitä omista kukaan. Vastuu vesihuollon eli veden johtamisen, käsittelyn ja toimittamisen sekä jätevesien poisjohtamisen ja käsittelyn järjestämisestä kuuluu kunnille. Yksityisen omistamisen suhteen on hyvä olla varovainen. Ulkomailta tulevat esimerkit ovat niin varoittavia.

Kiitos maa- ja metsätalousvaliokunnalle tämän tärkeän asian yksituumaisesta käsittelystä. Mietintönne mukaan vesihuoltolaitosten ja vesihuoltoinfrastruktuurin on pysyttävä ensisijaisesti julkisessa omistuksessa. Kukaan ei halua tilannetta, jossa veden hintaa alkavat määrittellä voittoa tavoittelevat, kenties ulkomaiset yritykset.

Toimiva vesihuolto on myös turvallisuuskysymys ja osa maamme huoltovarmuutta. Jos vesi loppuu, elämä loppuu. Palvelun on oltava lähellä ja luotettava. Hintojen on pysyttävä kohtuullisina. Vedellä ei saa rahastaa.

Valiokunta toteaa myös, että olemassa olevien osuuskuntamuotoisten vesihuoltolaitosten malli ja pienehkö yksityinen vähemmistöomistus on turvattava jatkossakin. Vesiosuuskunnat ovat voittoa tavoittelemattomia. Ne ovat erityisesti meille haja-asutusalueella asuville hyvin tärkeitä. Lakeja uudistettaessa on tärkeää katsoa, että toimivia asioita ei rikota. Olemassa olevaa järjestelmää ei ole syytä romuttaa. Kunnan määräysvaltaa on syytä vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen huoli on monella tapaa oikeutettu. Esimerkiksi putkistomme korjausvelka on suuri. 12 prosenttia verkostosta on erittäin huonossa kunnossa. Monen pienen kunnan vesilaitos tai jätevesilaitos on tulossa tiensä päähän. Niidenkin uudistamiseen on syytä järjestää riittävästi tukea. Korjausinvestointeja tarvitaan. Vesihuol-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

tolaitoksiin kohdistuukin myyntipaineita, koska ei ole rahaa putkiston uusimiseen ja kiinteistöjen korjaamiseen.

Perustuslakivaliokunta on todennut, että vesihuollon myynnin estäminen lailla on ongelmallista kuntien itsehallinnon suojan ja rahoitusperiaatteen kannalta. Kuntien tulee selvittää tehtävistään ja velvoitteistaan taloudellisesti. Meidän on löydettävä ratkaisut, joiden avulla huolehdimme siitä, että vesihuolto säilyy omissa käsissämme ja että korjausvelkaa puretaan.

Vesi on meidän. Se on perusoikeus. Pidetään tästä kansallisaarteesta huolta. Liityn valiokunnan käsitykseen siitä, että varmistamme vesihuoltotoimintojen säilymisen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Otetaan valmistelussa kunnan itsehallinto sekä perus- ja ihmisoikeudet kaikinensa huomioon. Turvataan puhtaan veden saanti. Se palvelee meitä jokaista: elinkeinoelämää, terveydenhuoltoa, maanpuolustusta, koko isänmaamme kokonaisturvallisuutta. Suojellaan vettämme ja vesistöjämme. Vesi on meidän.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Kiviranta.

**15.06 Esko Kiviranta kesk:** Arvoisa puhemies! Tässä tuhansien järvien maassa juomavettä voi ylpeydellä esitellä myös ulkomaalaisille vieraille. Puhdas vesi on kansallisomaisuutta ja meille erittäin tärkeä asia. Julkisomisteisen vesihuollon on ehdottomasti pysyttävä julkisen sektorin määräysvallassa.

Olemme oppineet kantapään kautta niistä virheistä, joita Kataisen hallitus salli sähköverkkojen suhteen. Me emme halua vesihuollosta uutta Carunaa. Yksityiset, luonnolliset monopolit ovat pelottavia. Nykytilanteessa pienimuotoisella yksityisomistuksella, kuten vesiosuuskunnilla, on monilla alueilla tärkeä merkitys paikallisesti. Haja-asutusalueiden asukkaat toki hoitavat valtaosin itse vesihuoltonsa. On kuitenkin syytä huomata, että kullakin alueella kunta vastaa ainakin taajamien vesihuollon järjestämisestä. Näin on oltava jatkossakin.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta on tehnyt viisaan päätöksen puoltaessaan kansalaisaloitetta. Vesihuoltolainsäädännön uudistusta valmisteltaessa on turvattava julkisen vesihuollon pysyminen kuntien vastuualueena. Tätä myös valiokunta päätösehdotuksessaan edellyttää.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Aittakumpu.

**15.07 Pekka Aittakumpu kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan vedestä, voitaisiin lähteä liikkeelle niinkin kaukaa kuin luomiskertomuksesta tai muinaisten roomalaisten akvedukteista. Mutta puhetta enempää pitkittämättä siirryn tähän päivään ja totean, että on ollut todella ilo havaita se, miten täällä eduskunnassa yksimielisesti ollaan tämän valiokunnan mietinnön takana ja myöskin arvostetaan suomalaista vesihuoltoa ja halutaan pitää se varmoissa käsissä. Osuvasti sain tänään Helsinkiin saavuttuani tuolta postilaatikostani minulle lähetetyn kirjan, jonka nimi on Vesienhoidon kansallinen ikoni. Se kertoo kotiseutuni Kiimingin—Jäälän vesienhoitoyhdistyksen tekemästä työstä. Siellä ihmiset ovat yhdessä halunneet laittaa kotiseudun veden kuntoon. Suomessa on maailman puhtain vesi. Puhtaat vedet, niin kuin tässä on moni jo todennut, ovat todella kansallinen aarteemme, josta tulee pitää kiinni ja jonka arvo näyttää vain nousevan.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteen alkulähteet ovat ihmisten huoleissa, että vesihuoltomme joutuisi epävarmoihin käsiin — ehkä ulkomaisillekin omistajille. Kuten todettu, huoli on aiheellinen. Kotimaakunnassani on Kuusamossa vanha sanonta: ”On köyhälläkin vettä.” Pidetään siitä kiinni. Mikäli vesihuolto siirtyisi yksityisiin käsiin, vaara kovastakin hinnannoususta olisi suuri. Kuten valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari hyvin kuvasi, julkinen keskustelu tämän kansalaisaloitteen aiheesta vilkastui 2020, kun muutamissa kaupungeissa suunniteltiin vesihuollon myyntiä tai osittaista myyntiä yksityiselle. Tällä hetkellä nämä myyntisuunnitelmat ovat toistaiseksi jäissä, eli ne ovat keskeytyneet. ”Vesi on perusoikeus, jonka huollon yksityistämällä ei saavutettaisi mitään”, edustaja Kalmari myös totesi.

Arvoisa puhemies! Keskusta pitää hyvin tärkeänä ja arvokkaana sitä, että asiaan puututaan nyt, kun tilanne on vielä hallinnassa ja vesihuolto on julkisissa käsissä. Toivon valiokunnan tavoin, että lainsäädännön muutokset etenevät ripeästi, jotta pääsemme asiassa entistäkin selvemmille vesille.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunta toteaa mietinnössään, että terveysvaatimukset täyttävän talousveden saannin turvaaminen ja jätevesien asianmukainen käsittely on elintärkeää niin väestölle kuin elinkeinoelämälle, terveydenhuollolle ja maanpuolustukselle. Kiitan valiokuntaa tästä asiantuntevasta, arkijärkisestä mietinnöstä. On helppo yhtyä valiokunnan ehdotukseen, että valtioneuvosto ryhtyy ripeästi valmistelemaan tarvittavaa lainsäädäntöä. Näin varmistamme vesihuoltotoimintojen säilymisen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Valiokunta myös ihan oikein huomioi, että näiden asiakasomisteisten, voittoa tavoittelemattomien vesihuoltolaitosten, jotka ovat lähinnä pieniä vesiosuuskuntia, tulee voida toimia jatkossakin. Niiden merkitys on erityisesti maaseudulla paikoin suuri. Vesihuollon tulee ensisijaisesti olla julkisessa omistuksessa, koska kyse on tällä tavalla yhteiskunnallemme hyvin kriittisestä, tärkeästä asiasta. Lainsäädännön valmistelu tulee tehdä huolella. Lain täytyy olla vedenpitävä, jotta tämä kansallisaarteemme on varmasti varmoissa käsissä.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Turtiainen.

**15.11 Ano Turtiainen vkk:** Arvoisa puhemies! Kansalaisaloitteet ovat erittäin hyvä asia, joten kiitos tästäkin aloitteesta.

Tämä kansalaisaloite sai valiokunnalta vihreää valoa, ja vielä yksimielisesti. Myös Valtakuuluu kansalle - eli VKK-puolue ja -eduskuntaryhmä suhtautuu aloitteeseen positiivisesti. VKK haluaa saada kansalaismielipiteen selkeämmin päätöksentekoon sekä paikallis- että valtakunnan tasolla. Suhtaudumme siten myönteisesti kansalaisaloitteisiin ja yleensäkin kansalaisvaikuttamiseen. Monista asioista olisi järjestettävä myös kansanäänestyksiä. Kannatamme siis suoraa demokratiaa, jossa kansalaiset saavat päättää suoraan asioista.

Arvoisa puhemies! Uudella lainsäädännöllä varmistettaisiin julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Maa- ja metsätalousvaliokunnan päätösehdotuksessa ehdotetaan, että eduskunta edellyttää valtioneuvoston ryhtyvän mahdollisimman ripeisiin toimenpiteisiin asian suhteen. Se on tietenkin hyvä asia.

Mietinnössä mainitaan myös, että Suomen vesihuoltoalalla ei monista muista Euroopan maista poiketen ole tahoa, joka valvoisi vesihuoltolaitosten palvelu- ja hintatasoa. Tämä on

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

asia, joka pitäisi korjata. Vesihuoltolaissa sanotaan: ”Vesihuollon ja huleveden viemäröinnin maksujen tulee olla sellaiset, että pitkällä aikavälillä voidaan kattaa vesihuoltolaitoksen uus- ja korjausinvestoinnit ja kustannukset. Maksuihin saa sisältyä enintään kohtuullinen tuotto pääomalle.” Siis kohtuullinen tuotto pääomalle. Eli valvonta tuosta kohtuullisesta tuotosta on tällä hetkellä pelkästään paikallispoliitikkojen ja -virkamiesten käsissä.

Arvoisa puhemies! VKK:n puolueohjelmaan on kirjattu tavoitteeksi pitää kaikki valtion strategiset monopolit valtion omistuksessa, joten elämme selkeästi tämän kansalaisaloitteen hengessä. Niinpä tie- ja rautatieverkon, sähkö-, lämpö- ja vesiverkon, kaivostoiminnan sekä metsien, vesistöjen ja pohjavesien hallinnan tulee olla suomalaisten omissa käsissä. Lisäksi painotamme, että omavaraisuuden korkea aste pitää säilyttää sekä ruoka- ja energiatuotannon että muun huoltovarmuuden suhteen.

Arvoisa puhemies! Toivottavasti tämä aloite hyväksytään yksimielisesti myös tässä salissa. — Kiitos.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Piirainen.

**15.15 Raimo Piirainen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Nyt käsittelyssä oleva Vesi on meidän — kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämiseksi sai myönteisen vastaanoton valiokunnassa, ja valiokunnan kannanotto on yksimielinen. Oli todella mielenkiintoista kuulla erilaisia näkemyksiä, millä tavalla Suomessa puhdasta vettä käsitellään. SDP:llä on tuore, hieman yli vuoden takainen päätös siitä, että vesihuoltoa ei tule yksityistää ja vesivarojen tulee pysyä julkisessa omistuksessa, niin kuin tässäkin valiokunnan kannanotossa sanotaan. Valiokunnan mietintö ja kannanotto ovat siis täysin SDP:n linjausten mukaiset, niin että tällä tiellä oli todella hyvä edetä.

No sitten otan esille tämän asian, mikä varmasti puhutti meitä, eli sen, millä tavalla näitä vesiä omistetaan. Kun ajatellaan, että on pohjavesistä kysymys, niin nämä vesivarannot ovat kumminkin rajalliset, ja ely-keskuksilla on seurantavastuu, paljonko vettä julkisesta pumppaamosta kaiken kaikkiaan otetaan, elikkä siellä on vuorokausirajat. No sitten se mahdollistaa, että yksityisellä olevalla kaivolla ei tietenkään ole. Kun muistetaan menneitä aikoja, niin meillä harvaan asutulla seudulla vieläkin tällä hetkellä on kaivoja, joista otetaan oma talousvesi, otetaan karjalle vesi ja niin poispäin, niin että siellä ei käsittääkseni näitä rajoja ole. Mutta siitä huolimatta kunnilla tulee olla tämä päätösvalta siitä, millä tavalla vesivarantoja sitten käytetään, ja tämä järjestämisvastuu kuuluu kunnille.

Niin kuin täällä aikaisemminkin on todettu, meillä on osuuskuntia harvaan asutuilla alueilla, ja niitten merkitys on ollut aika suuri siinä mielessä, että on pystytty puhdasta vettä toimittamaan alueelle, mutta myös sitten samalla on vedetty likavesiverkostot ja pystytään pitämään myös ympäristöstä sillä tavalla huolta. Mutta ennen kaikkea huolta siitä syntyy siinä suhteessa, jos kunta ei ole huolehtinut siitä, miten osuuskuntien jäämistöjä käsitellään, tai siinä suhteessa, että, sanotaan, jos tulee jotakin talousvaikeuksia osuuskunnalle, niin millä tavalla se hoidetaan. Sen takia on tärkeää, että näissä perustamissopimuksissa, jos siellä kunta on osallisena — niin kuin monestikin on pienellä siemenrahalla, missä on sitten EU-rahaakin käytetty — on kirjaus, että kunnalla on etuosto-oikeus. Näin ainakin muistelen omassa kunnassani olevan. On tärkeää, että se ei ainakaan lähde sitten tietämättä yksityisiin käsiin, ja tällä tavalla pystytään pitämään tästä vesivarannosta hyvää huolta. [Puhemies koputtaa] — Kiitoksia. Se aika tuli just siinä. Kiitos.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

**Puhemies Anu Vehviläinen:** No niin. — Edustaja Elo.

**15.18 Tiina Elo vihr:** Arvoisa puhemies! Alkuun kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja alikirjoittajille tärkeän asian esiin nostamisesta. Vesi on elämän edellytys ja puhdas vesi ihmisoikeus, ja siksi on välttämätöntä, että huolehdimme vesivaroistamme ja pidämme vesihuollon toiminnot julkisen vallan käsissä.

Kansalaisaloitteella halutaan estää julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen myyminen kaupallisille, yksityisille toimijoille ja varmistaa, että nykyinen omistus säilyy julkisen sektorin hallussa. Aloitteessa korostetaan puhtaan juoman ja talousveden merkitystä tavallisille ihmisille, terveydenhuollolle ja elinkeinoille. Kun vesihuolto on julkisessa hallinnassa, voimme taata varmemmin, että järjestelmä toimii myös kriisitilanteissa.

Vihreät ovat kannattaneet tätä kansalaisaloitetta alusta asti, ja edustajamme ovat maa- ja metsätalousvaliokunnassa tehneet töitä tämän mietinnön eteen. Ja kiitos, haluankin sanoa kiitoksen tässä koko valiokunnalle yksituumaisesta ja ansiokkaasta mietinnöstä.

Arvoisa puhemies! On elintärkeää, että kansallinen lainsäädäntömme takaa pinta- ja pohjavesien hyvän tilan ja kestävä käytön. Vaikka veden saatavuus ei ole Suomessa ollut toistaiseksi ongelma, me emme voi tuudittautua siihen, ettei ongelmia tulevaisuudessa tulisi. Ilmastomuutos vaikuttaa laajasti vesiolosuhteisiin. Esimerkiksi rankkasateet kuormittavat jo nyt äkillisesti viemäriverkostoja. Erilaiset ympäristöä saastuttavat päästöt vaikuttavat vesien laatuun ja uhkaavat pohjavesiä ja puhtaan veden saantia.

Luonnollisten monopolien yksityistäminen on pääsääntöisesti huono vaihtoehto. Se on täällä laajasti jaettu näkemys. Vesihuollon yksityistäminen voisi houkutella ulkomaiset sijoittajat suomalaisen vesihuollon toimijoiksi. Kunnilla, jotka nyt pääosin omistavat vesihuoltojärjestelmämme, on lain edellyttämä velvollisuus huolehtia ympäristön tilasta. Yritysten toiminnassa puolestaan korostuu taloudellisen voiton tavoittelu. Kuten täällä on jo tänään kuultu, maailmalta löytyy huonoja kokemuksia veden yksityistämisestä. Se on johdannut muun muassa hintojen kohtuuttomaan nousuun.

Ja vielä nostan esiin avoimuuden, joka on tärkeä näkökulma vesihuollon kaltaisen yhteiskunnan kannalta aivan keskeisen toiminnan omistajuudessa. Julkinen omistus varmistaa toiminnan avoimuuden ja läpinäkyvyyden. On hienoa, että täällä salissa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, että yksityistämisen tielle ei kannata lähteä. Tämän varmistamiseksi lainsäädäntöä onkin tarpeen tarkentaa kansalaisaloitteessa esitetyn mukaisesti.

Arvoisa puhemies! Vesihuollon lisäksi meidän on huolehdittava siitä, että vesistömme ja vesivaramme pysyvät kunnossa. On varmistettava jätevedenpuhdistuksen korkea taso ja vähennettävä määrätietoisesti hajakuormitusta muun muassa muuttamalla maa- ja metsätalouden käytäntöjä. Tähänkin tarvitsemme julkisen vallan ohjausta ja valvontaa. Vesihuoltoverkostomme paikoin heikko kunto ja korjausvelka ovat riski vesihuollon toimivuudelle. Kuntien heikentyvä taloustilanne uhkaa entisestään kasvattaa korjausvelkaa sen pienentämisen sijaan. Tämä heijastuu myös vesihuollon asiakasmaksuihin, joita on suunnattava tämän korjausvelan pienentämiseen, kuten täällä on hyvin jo todettu.

Arvoisa puhemies! Vesihuollon haasteita meillä siis riittää, mutta niitä on perusteltua tulevaisuudessakin ratkoa julkisen vallan toimesta ja alaisuudessa. Maa- ja metsätalousvaliokunta esittääkin aloitteen hyväksymistä yksimielisesti siten, että asia ratkaistaan osana meillä olevaa vesihuoltolainsäädännön uudistusta.

Pidän tärkeänä sitä, että valiokunta edellytti tässä mietinnössään, että tätä uudistuksen etenemistä seurataan ja valiokunta saa siitä selostuksen vuoden 22 loppuun mennessä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Näin varmistetaan osaltaan, että valmistelu etenee ripeästi ja pysyy eduskunnan seurannassa.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Pitko.

**15.23 Jenni Pitko vihr:** Arvoisa rouva puhemies! Haluan alkuun kiittää tämän kansalaisaloitteen liikkeellepanijoita. On todellakin historiallista tehdä aloite, joka vieläpä hyväksytään eduskunnan täysistunnossa, kuten ennusmerkit, eli valiokunnan yksimielinen mietintö, antavat olettaa. Kiitos myös kollegoille maa- ja metsätalousvaliokunnassa asian todella tarkasta käsittelystä, rakentavasta yhteistyöstä ja laajoista asiantuntijakuulemisista, joita saimme tässä tämän aloitteen tiimoilta olla kuulemassa ja käymässä yhdessä läpi.

Puhdas vesi on todellakin perusoikeus, johon meidän päättäjien tehtävänä on taata kaikille pääsy jatkossakin. Puhdas vesi on perustarve, jota ei tule pitää itsestäänselvyytenä edes Suomessa. Vaikka meidän vesivarantomme ovat runsaat, voi ilmastonmuutos itse asiassa vaikeuttaa vedensaantia myös meillä. Maailmalla on jo tällä hetkellä käynnissä useita veden puutteesta johtuvia konflikteja.

Suomessa itse vesivarantoja, kuten pohjavesiä, ei nykyisenkään vesilain mukaan voi omistaa, mutta vedenjakeluun liittyvän infrastruktuurin, kuten vesijohdot, kuitenkin omistavat pääasiassa kunnat, jotka myös vastaavat vesihuollosta. Asiakasmäärillä mitattuna yli 90 prosenttia Suomen laitospalvelusta vesihuollosta on kuntien omistuksessa tälläkin hetkellä. Vesihuollon julkinen omistus takaa yhteisen ja yleisen edun toteutumisen. Puhdasta vettä on tarjolla edullisesti kaikille.

Vesihuollon yksityistämällä taas voisi olla monenlaisia haittavaikutuksia vesihuolollemme. Yksityistämistä ei ole nykyisessä vesihuoltolaissa rajoitettu. Tähän kuitenkin olemme nyt tekemässä muutosta, sillä käsittelemme tosiaan tätä Vesi on meidän -kansalaisaloitetta, joka tarkoittaa hyväksytyksi tullessaan sitä, että lakiin tehtäisiin tarvittavat muutokset rajoittamaan vesihuollon yksityistä hallintaa.

Yksityinen monopoli sopii huonosti vesihuollon kaltaiseen niin sanottuun luonnolliseen monopoliin, jossa yritysten välille ei synny aitoa kilpailutilannetta. Vesihuollossa kilpailua ei pääse syntymään, sillä rinnakkaisten vesijohtoverkoston ja vedenkäsittelylaitosten rakentaminen samoille alueille on käytännössä mahdotonta eikä vesihuollon asiakas voi valita alueellista palveluntarjoajaa.

Vesihuollon yksityistämisestä onkin maailmalla monia huonoja kokemuksia. Näistä saimme kattavasti valiokunnassa kuulla erilaisia käytäntöjä ja tapahtumia. Seurauksia näistä on ollut muun muassa veden hinnan nousu sekä vesihuollon palvelutason heikentyminen. Moni vesihuoltonsa yksityistänyt eurooppalainen kaupunki, kuten esimerkiksi Pariisi, on sittemmin ottanut vesihuollon takaisin julkiseen omistukseen.

Vesihuollon yksityistäminen voisi johtaa myös ulkomaisten sijoittajien mukaantuloon vesihuollossa sekä olla uhka ympäristölle. Kunnilla on lain takaama velvollisuus ympäristön tilasta huolehtimiseen, ja se on paras tausta sille, että ympäristön tila ja vesien laatu pysyvät korkealla.

Vesihuollossa on kysymys lisäksi turvallisuudesta ja avoimuudesta. Vesihuollon toimivuus on taattu myös kriisitilanteissa, silloin kun vesihuolto on julkisessa omistuksessa. Julkista sektoria koskevat myös avoimuus- ja läpinäkyvyysvaatimukset, jotka turvaavat kansalaisten tiedonsaannin ja mahdollisuuden valvoa vesihuollon toimintaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Noin 10 prosenttia Suomen laitosmaisesta vesihuollosta on tällä hetkellä yksityisessä omistuksessa. Tämä koskee lähinnä haja-asutusalueilla toimivien asiakkaiden itsensä ostamia ja hallinnoimia vesiosuuskuntia. Näiden omistusmuotojen toimintaan ei ole tarkoitus tällä kansalaisaloitteen ehdottamalla lainsäädännöllä ja mietinnössämme puuttua vaan rajoittaa nykyisin kuntien omistaman vesihuollon myymistä yksityisille voittoja tavoitteleville toimijoille.

Vesihuollon lisäksi meidän on turvattava itse vesivarantomme. Suomen pintavesien kemiallinen tila on edelleen heikko, ja esimerkiksi rehevöityminen on vakava ongelma. Puhaiden vesien turvaamiseksi olisi tärkeää vähentää erityisesti maa- ja metsätalouden aiheuttamaa vesistökuormitusta.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Könttä.

**15.28 Joonas Könttä kesk:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja valiokunnalle erittäin hyvästä työstä. Vesi ja vesivarat ovat kansallisuusarvoja, ja on tietysti erittäin tärkeää, että me suojellemme vesiämme. Kuten olemme tähänkin asti siinä onnistuneet pääosin hyvin, tavoitteena tulee tietysti olla suojella vesiomaisuuttamme jatkossa entistä paremmin.

Vesihuolto Suomessa on pääosin erittäin laadukasta ja kunnallisessa tai julkisessa omistuksessa pois lukien nämä haja-asutusalueiden osuuskunnat tai pienet yksityiset vesihuoltoratkaisut, kuten täällä on useissa puheenvuoroissa todettu. Tätä osaamista Suomesta kelpaa viedä myös maailmalle, ja sitä on myös viety maailmalle. Mielestäni tässä on se nyrkki, jolla näiden isompien toimijoiden, joilla on selkeätä osaamista, tätä asiaa kannattaa lähteä edistämään. Olemme kuulleet, että monessa maassa on tehty huonoja toimia, monessa maassa tilanne on kurja, ja sitä kautta sitä suomalaista osaamista kannattaa toki myös viedä.

Näiden kunnallisten monialayhtiöiden, joissa on paitsi vesihuoltoa yleensä myös sähköenergian tuotantoa, myyntiä, jakelua ja muunkaltaista toimintaa, kannattaa harkita sitä, että he pilkkovat yhtiötä, ja jos haluavat lisätä osaamista sinne yhtiöön esimerkiksi sähköntuotannon osalta, niin sitten hankkivat sinne vähemmistöosuuksia. Mutta olen ehdottomasti samaa mieltä, että nämä luonnolliset monopolit, joita meilläkin tässä maassa muutamia on, esimerkiksi tämä vesihuolto, kuuluvat kyllä julkiseen omistukseen. Näiltä osin myyminen yksityisille toimijoille ei minun mielestäni kuulu asiaan, kuten valiokuntakin on todennut ja täällä moni edustaja hyvin perustellut. Ja kuten totesin, niin aina on vaihtoehto näillä isoilla monialayhtiöillä pilkkoa yritystä niin, että ne osiot, joihin sitä lisäosaamista yksityisen omistajuuden kautta halutaan, ovat vaikkapa siinä sähköntuotannossa niitä, jotka on eritelty.

Valiokunnan lausumassa todetaan, että julkinen omistus on välttämätöntä palvelujen laadun, turvallisuuden ja kohtuuhintaisuuden varmistamiseksi. Mielestäni siinä ollaan asian ytimessä, ja tämä kannattaakin pitää mielessä, kun tämä aloite aikanaan etenee ja sitten syntyy myös uutta lainsäädäntöä. Tämä on kaiken keskiössä, että me pidämme huolta näistä kansallisista luonnonvarojistamme, että pidämme huolta luonnollisista monopoleista ja että niitä virheitä, mitä silloin aikanaan Kataisen hallituksen aikana on tehty, ei enää toisteta.

Yhtä kaikki, valiokunnan puolta on helppo tukea, sillä mielestäni perustelut ovat kyllä vedenpitäviä.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Saramo.

**15.31 Jussi Saramo vas:** Arvoisa rouva puhemies! Markkinatalous voi toimia hyvin vain, jos se on yhteiskunnan renkinä rajattu omalle tontilleen eikä sen anneta vapaasti kehittyä monopolikapitalismiksi, jossa valta ja vauraus kuuluvat vain harvoille. Luonnollisilta monopoliteilta, kuten vesi- ja sähköverkoilta, markkinat puuttuvat lähtökohtaisesti. On jokseenkin järjetön ajatus antaa yksityiselle taholle oikeus rahastaa muita ilman, että he voivat vaikuttaa asiaan mitenkään. Asiaa ei auta, vaikka tilannetta yritetään korjata säätämällä byrokraattisia maksimivoittoja, joita veroparatiiseista operoivat yritykset kiertävät helposti.

Arvoisa puhemies! Tämä aloite on historiallinen jo siksi, että valiokunta hyväksyi sen yksimielisesti. Aivan valtava kiitos, Joonas, Olli, Hilikka, Vesa, Heidi, Jouni ja te lähes 90 000 muuta, jotka aloitteen meille jätitte.

Käsittely on historiallinen myös sisällöllisesti. Liian monta luonnollista monopolia on Suomessakin yksityistetty niin kuntien kuin valtionkin päätöksellä, vaikka ympäri maailmaa tästä on tarjolla huonoja esimerkkejä. Liian usein oikeistolaiset päättäjät ovat ideologisessa vimmassaan — tai jotkut muutkin konsulttipuheen edessä — halunneet luopua yhteisestä omaisuudesta.

Toki luonnollisilla monopoliteilla on myös eroja. Sähköverkon tai junaradan yksityistäminen tulee ihmisille ja lopulta julkiselle taloudellekin kalliiksi, mutta ei mene vielä aivan niin ytimeen perustarpeissa kuin vesi. Veden tulee aina olla meidän kaikkien Suomessa ja jokaisessa kunnassa asuvan yhteistä omaisuutta. Vesi on meidän yhteinen aarteemme, josta ei saa luopua lyhytnäköisen ahneuden tai pikavipin tavoin huonosti hoidetun talouden jälkien paikkailussa.

Kiitos paljon aloitteen tekijöille ja kiitos valiokunnalle.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Eskelinen.

**15.33 Seppo Eskelinen sd:** Arvoisa rouva puhemies! Harva on noin innostunut, valoisaa ja positiivista puheenvuoroa käyttänyt kuin valiokunnan puheenjohtaja, joka tässä salissa näytti meille mallia — siitä kiitos puheenjohtaja Kalmarille. Kiitos tietysti myös kansalaisaloitteen tekijöille. On helppo yhtyä kansalaisaloitteeseen tehtyyn valiokunnan päätösehdotukseen, mietintöön ja lausumaan, että vesihuoltolainsäädännön uudistusta on syytä selvittää ripeällä aikataululla. Vesihuolto on yhteiskunnan toimivuuden ja huoltovarmuuden kannalta keskeinen toiminto. Terveellisen talousveden saannin turvaaminen sekä jätevesien käsittely on elintärkeää kaikille yhteiskunnan sektoreille.

Aloitteen varsinaisen pääotsikon osalta vesihuollon yksityistämisen estämisestä SDP:llä on selkeä linjaus — niin kuin edustaja Piirainen totesi — joka tukee kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien vesihuoltotoimintojen säilymistä kuntien omistuksessa ja määräysvallassa. Voidaan puhua vesihuollon osalta tässä yhteydessä yhteiskunnan perusinfrastruktura, joka on kriittistä koko yhteiskunnan toimivuudelle. Virheitäkin on tehty, ja isoakin virheitä, niin kuin täällä on todettu, sähköverkkojen ja sähköyhtiöiden osalta aiempiina vuosikymmeninä. Erityisesti veden osalta voidaan puhua jopa perusoikeudesta ja kansallisuusomaisuudesta. Nykyinen vesilainsäädäntö sinänsä turvaa vesivarojen säilymistä laadultaan ja määrältään hyvällä tasolla. Tämä ei kumminkaan vesivarojen osalta ole itseselvää, vaan työtä vesivarojen hyväksi ja vesilainsäädännön toimeenpanemiseksi on tärkeää jatkaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Tässä yhteydessä on syytä tarkastella laajemminkin vesihuollon ja ehkä myös omistuksenkin tulevaisuutta. Tärkeää on tarkastella omistajuutta jatkotyössä kokonaisuutena. Vaikka asiakasmäärillä mitattuna yli 90 prosenttia onkin julkisessa eli kuntien omistuksessa, on tärkeää, että kuntien etuosto-oikeus on myös huomioitava pienempien osuuskuntien osalta. Ongelma ja riski on pienten toimijoiden suuri kenttä — tällä hetkellä noin 1 800 organisaatiota tuottaa vesihuoltopalveluja, niin kuin on kuultu. On selvää, että haastetta aiheuttaa suuri toimijoiden määrä — erityinen huoli on pienempien toimijoiden ja osuuskuntien osalta, onko heillä riittävät resurssit tuottaa laadukkaita palveluja. Nämä toimivat pitkälti erityisesti vielä harva-asutusalueilla. Ehkä suurin huoli on vesihuoltoinfran korjaus, ja jopa huoltovelasta voidaan puhua. On arvioitu, että 12 prosenttia vesijohtoverkostosta on erittäin huonossa kunnossa. Saneeraustarve on suuri, ja pienet laitokset ja osuuskunnat ovat eniten tämän haasteen päälle haavoittuvia. Siksi jatkotyössä tätä julkista omistusta ja omistajarakennetta on myös tarkasteltava kokonaisuutena, jotta pystyisimme pitämään huolta vesihuoltoverkostomme kunnosta ja turvallisuudesta myös tulevaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Vesihuoltouudistuksen kansallinen työ on käynnistynyt viime vuonna, ja työtä on vietävä eteenpäin ripeästi lainsäädännön puolella. Valmisteluun on liitettävä valiokunnankin näkemyksen mukaisesti uusi sääntely julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyttämiseksi. Työtä on vietävä todellakin nopeasti eteenpäin, niin kuin valiokunnan lausunnossa todetaan, jotta vähintään selvitys lain uudistuksen etenemisestä saataisiin jo tällä eduskuntakaudella.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Essayah.

**15.38 Sari Essayah kd:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitokset ensinnäkin kansalaisaloitteen tekijöille ja myöskin valiokunnalle erittäin hyvästä ja perusteellisesta työstä. Tämä kansalaisaloite on sellainen, jota tämä talo kokonaisuudessaan kannattaa.

Luonnon kiertokulussa olevaa vettä ei voi Suomessa kukaan omistaa. Siihen ei ole yksityistä omistusoikeutta, ja tämä vesihuoltolain perusprinsiippi osoittaa sen, että vedellä on ehdottomasti erityinen asema yksityisomistuksen ulkopuolelle jäävänä välttämättömyshyödykkeenä. Tämä meidän vesilain, voisiko sanoa, perus-, pohja-ajatus hyvin toteuttaa myöskin tuon YK:n päätöslauselman vedestä ihmisoikeutena.

Sen sijaan vedenjakelun ja myöskin sen vesihuollon infrastruktuurin voi omistaa. Ja vaikka valtaosa tästä vesi-infrastruktuurista on meillä Suomessa julkisessa omistuksessa tai sitten voittoa tavoittelemattomien osuuskuntien omistuksessa, niin lainsäädännössä ei varsinaisesti selkeästi turvata sitä, etteikö kunnilla olisi mahdollisuutta päättää tämän vesihuolto-omaisuuden myynnistä, ja tästä tässä kansalaisaloitteessa kiteytettynä on kysymys. Elikkä lainsäädäntömme tarvitsee sellaisia säädöksiä, joilla kuitenkin kuntien itsehallintoa kunnioittaen voidaan estää se, että kunnat esimerkiksi rahapulassaan lähtisivät myymään julkisomistuksessa olevaa vesi-infrastruktuuria yksityisille. Meillä on lukuisa joukko ulkomaisia esimerkkejä, jotka varoittavat siitä tiestä. Sille ei tule lähteä.

Ja valiokunta hyvin toteaa, että vesihuoltolain tarkistamisen yhteydessä tämä asia tulee ottaa esille ja tämä valmistelevala työryhmä asetetaan 2021. Ja niin kuin valiokunta on tuossa selvittänyt, on hyvin todennäköistä, että tämä vesihuoltolain säännösten kokonaisuudistus ei kerkiä tällä hallituskaudella maaliin, jolloinka on tärkeää, että tämä eduskunta jo siten vuoden 22 loppuun mennessä saa selvityksen siitä, missä tämän uudistuksen kohdalla

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

ollaan menossa, ja varmasti samassa yhteydessä sitten näemme sen, miten nämä kansalaisaloitteen ja valiokunnan ponnen toivomat säädösuudistukset ovat etenemässä.

Mutta aivan kuten tuossa kollega Eskelinen nosti esille, haluan itsekkin kiinnittää huomiota siihen, mitä mietinnössä on otettu huolella ja huolestuneena esille, eli siihen, että tämä meidän vesihuollon korjausvelka on suuri, ja sitä myöskin valiokunta pitää erittäin suurena ongelmana. Sama asia koskee yhtä lailla myöskin näitä vesiosuuskuntia. Erityisesti siellä vesiosuuskunnissa monesti mukana olevat ihmiset, erityisesti haja-asutusalueilla, ovat ikääntyneitä, ja siellä on paljonkin puutteita osaamisessa — mitä enemmän erilaisia digitaalisia järjestelmiä ja toisaalta sitten erilaisia viranomaisvelvoitteita ja tiedonhallintaa tulee, niin nämä aiheuttavat omanlaisensa haasteet. Ja tätä investointitarvetta ja korjaustarvetta, mikä tällä hetkellä tuolla meidän vesihuoltoverkostossa on, tulisi tarkastella myöskin kokonaisuutena suhteutettuna kuntatalouden tilanteeseen. Eli se, että meillä on vesihuolto julkisomisteista, ei kuitenkaan tarkoita sitä, etteikö kunnilla saattaisi olla kiusausta piiloverottaa muun kuntatalouden paikkaamiseksi veden kautta kansalaisia ja kuntalaisia. Ja tässä valiokunnan mietinnössä todetaan, että valiokunnalla ei ole käytettävissä olevan selvityksen perusteella mahdollisuuksia arvioida, sisältyykö vesimaksuihin tällä hetkellä mahdollisesti jonkinlaista piiloveroa tai kuinka yleinen tällainen ilmiö on.

Tässä yhteydessä ajattelisin, että olisi varmaan järkevää, että — samalla tavalla kuin meillä sähkömarkkinalain perusteella viranomaisen tutkii sitä, onko tämä kohtuullista, ja mikä on sitten se niin sanottu kohtuullisuus, jota täällä eduskunnassakin on useaan otteeseen pohdittu — samalla tavalla myöskin veden osalta tällainen tarkastelu tehtäisiin valtakunnallisesti ja että tällainen tarkastelu jonkun viranomaisen tehtäväksi myöskin nyt sälytettäisiin. Toivon, että tämä otetaan huomioon siinä yhteydessä, kun tätä vesihuoltolain tarkistamista ollaan tekemässä, että meille tulisi sellainen markkinaviranomainen, joka tätä asiaa tarkastelee, vaikka tässä ei ole kysymys yksityisestä markkinahyödykkeestä. Mutta kunnilla tässä taloudellisessa tilanteessa, minkä monet meistä kuntapäittäjinä myöskin tietävät, on mahdollisesti se kiusaus, että sitten saatetaan tätä kuntatalouden paikkausta tehdä myöskin vesihuollon kautta.

Ja tässä yhteydessä haluan myöskin muistuttaa pienten kuntien tilanteesta. Siellä pienillä kunnilla saattaa olla esimerkiksi sellaisia teollisuuslaitoksia, isoja yrityksiä, jotka aiheuttavat runsaasti sille vesihuollolle painetta, ja sitten kuitenkin veden hinnan kautta tätä korjaus- ja investointitarvetta ei välttämättä uskalleta lähteä paikkaamaan, jolloinka sitten moni pieni kunta saattaa olla isojenkin vesihuoltotoimenpiteiden ja -investointien edessä. Toivon, että tämä asia kokonaisuutena tulisi myöskin sitten tarkasteluun siinä vaiheessa, kun tätä vesihuoltolain tarkistamista ollaan tekemässä ja tämä työryhmä saa tuon työnsä käyntiin. — Kiitos.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Mäkelä.

**15.45 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite on kannatettava, ja on siksi hyvä, että valiokunta on ottanut tälle kokonaisuudessaan myönteisen kannan. Tietenkin jääme odottamaan niitä toimenpiteitä, millä hallitus käytännössä sitten näitä eduskunnan ponsia tulee edistämään ja vesihuoltolakia ja muuta asiaan liittyvää lainsäädäntöä tarkentamaan.

Useimmat tämän asian kannalta merkitykselliset näkökohdat on jo tässä vaiheessa tuotu esiin, enkä käy niitä suuremmin toistamaan. Totta kai vesi on perustarve. Jokainen tarvit-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

see vettä useamman kerran päivässä, nimenomaan puhdasta vettä. Tuenkin näitä kaikkia näkemyksiä, joita aiemmin täällä on esitetty, mutta haluan tuoda ehkä vähän uuden näkökulman tähän asiaan ja katson pidemmälle tulevaisuuteen ja globaaliin talouteen.

Puhdas vesi, pinta- ja pohjavesi, on yksi niistä harvoista luonnonvaroista, mitä Suomalaisella tosiasiallisesti edes on, ja jatkossa nämä tulevat olemaan entistä harvinaisempia maailmassa väestönkasvun, ympäristön pilaantumisen, ehkä ilmastonmuutoksenkin myötä. Eli vesi tulee tulevaisuudessa olemaan ehkä öljyäkin tärkeämpi luonnonvara, ja meillä sitä nyt tällä hetkellä täällä Suomessa on. Se on mitä suurimmassa määrin kansallisuusomaisuutta, eikä pidä missään tapauksessa riskeerata, että se joutuu sen paremmin kansainvälisten suuryhtiöiden kuin muidenkaan ylikansallisten toimijoiden valtaan.

Aivan varmasti meidän vesivarojamme kohtaan kohdistuu tulevaisuudessa mielenkiintoa valtiollisilta toimijoilta. En yhtään ihmettelisi, jos vaikka erästä suurta itäistä valtiota kiinnostaisi alkaa myymään vettä ympäri maailmaa, ja Suomessa sitä raaka-ainetta olisi saatavilla. Tai onhan EU:kin jo osoittanut kiinnostusta sosialisoida Suomen metsävarat, niin miksei EU voisi jossain vaiheessa osoittaa kiinnostusta sosialisoida Suomen vesivaratkin?

Eli heitän ilmaan sellaisen ajatuksen, että pitäisiköhän meidän suojata ainakin vesivarojamme — ja kenties muukin kansallisuusomaisuutemme, ehkä malmivaroja voisi ajatella — aivan perustuslain tasolla, että niihin ei myöhemminkään pysty puuttumaan kevyesti normaalitasoisella lainsäädännöllä tai kansainvälisiä sopimuksia solmimalla.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Ronkainen.

**15.47 Jari Ronkainen ps:** Arvoisa puhemies! Aluksi haluan esittää kiitokset kansalaisaloitteen laatijoille tämän yhteiskunnallisesti merkittävän asian tuomisesta lainsäädäntöprosessin alaiseksi.

Mietinnössään valiokunta on käsitellyt asiaa sen edellyttämällä vakavuudella. On ensisijaisen tärkeää, että riskit, joita kansalaisaloitteessa on tuotu esiin vesivarantojen yksityistämiseen liittyen, käydään läpi.

Luonnollisten monopolien yksityistämisestä on Suomessa olemassa huonoja kokemuksia esimerkiksi lähihistoriassa sähköverkon osalta. Lisäksi kaavailut esimerkiksi väyläverkon yhtiöittämisestä kaatuivat murskapalautteeseen. Vesihuolto on sähköverkon rinnalla luonnollinen monopoli, joka on ensiarvoisen tärkeä jokapäiväisessä elämässämme. Sen yksityistämiseen edes osittain tulee suhtautua äärimmäisellä kriittisyydellä.

Yksityisen yrityksen tehtävä on tuottaa voittoa omistajalleen. Monopolisasemassa on olemassa merkittävä riski sille, että yrityksen etu muodostuu kuluttajan vahingoksi erityisesti asiakasmaksujen osalta. Sähkönsiirron osalta moni kuluttaja kokeekin hinnoittelun jo jopa riistoksi.

On hyvä, että lainsäädännössämme on jo joitakin esteitä talousveden ylettömäksi myymiseksi. Muu kuin yhdyskunnan vesihuoltoa varten tehty vedenotto on vesilain nojalla aina viimesijaista. Pulaa vedestä ei saa syntyä siten, että sitä myydään muualle.

Muutaman kunnan kaavailut vesihuollon yksityistämiseksi kuitenkin pakottavat tarkastelemaan lainsäädäntöä siten, että vesihuollon toimivuus ja saavutettavuus yhteiskunnalle varmistetaan ja sen riistomahdollisuudet tilkitään. Tämä on myös huoltovarmuusasia.

Valiokunta on ansiokkaasti punninnut kuntien päätäntävaltaa omasta taloudestaan ja toisaalta sitä, kuinka kuntien nykyisistä velvoitteista ja talouden kehityksestä on seurannut

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

monien kuntien ahdinko, jossa lisätuloja saatetaan etsiä myös vesihuollon yksityistämisen kautta. Valiokunnan johtopäätöksenä on, että kuntien vesihuollon järjestämisvastuun toteutumisen kannalta sen vapautteen päättää vesihuollon toteutustavasta joudutaan mahdollisesti puuttumaan lainsäädännöllä.

En voi kuitenkaan olla toteamatta, että nyt vesihuollon osalta esiin nousseet kysymykset soveltuvat myös moniin muihin Suomen luonnonrikkauksiin. Esimerkiksi kaivostoiminnasta on varoittavia esimerkkejä, joissa ulkomaiset yritykset ovat ulosmitanneet kansallismaisuuttamme ja jättäneet pilaantunutta ympäristöä jälkeensä.

Lainsäädäntötyössä kansallisen edun ja suomalaisten hyvinvoinnin tulee aina olla ensisijalla. — Kiitos.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Semi.

**15.50 Matti Semi vas:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin pitää kiittää kansalaisaloitetta ja sen tekijöitä, valiokuntaa ja erittäin hyvin puhunutta valiokunnan puheenjohtaja Kalmaria tästä tärkeästä asiasta, mikä meillä on nyt tänä päivänä tässä käsittelyssä.

Vesi on elämän tärkein raaka-aine, kaiken elämän tärkein raaka-aine. Ilman vettä meillä ei ole minkäänlaista elämää. Siksi vedenjakelu on pidettävä yhteiskunnan hallinnassa ja valvonnassa. Vesi on meidän kaikkien omaa, ja näin se pitää olla.

Pyysin tämän puheenvuoron nostaakseni esille kuntien vesiyhtiöiden tavan hoitaa asioita, vesilaitoksen aseman kunnassa ja sen taksapolitiikan suhteessa kunnallisiin liikelaitoksiin. Liikelaitoksien on noudatettava taksapolitiikassaan vesihuoltolain vaatimaa kohtuullisuutta, millä katetaan vesihuollon kulut, ja korkeintaan pieni tuotto saa olla päällä eikä yhtään enempää. Tätä kierretään Suomessa minun tietojeni mukaan aika laajastikin siten, että yhtiöitetään vesilaitokset. Vesilaitokset noudattavat osakeyhtiölakia — ei ole mitään erillistä lakia, millä turvattaisiin asiakkaitten kohtuullinen hinta. Nämä vesilaitosten siirrot yhtiöön tehdään usein siten, että verkosto siirretään sinne velalla, mistä me joudutaan maksamaan korkoa, ja velka takaisin vesilaitokselle, ja perässä on yleensä jonkunlainen tuottovaatimus, jonka kuluttajat joutuvat maksamaan. Näin vedestä ja veden taksasta on tullut piilovero, millä myös ne köyhät ihmiset, jotka on jo vapautettu kunnallisverosta, tuodaan takaisin kunnallisveron piiriin ja nimenomaan vielä tasaveron piiriin.

Kun minä mietin tätä vesilaitoksen yhtiöittämisasiaa yleensä, sitä, mitä hyötyjä siitä on kuluttajan kannalta ja vesihuoltolain noudattamisen kannalta, niin hyötyjä on hyvin vähän, ja siksi minä vastustan kaikennäköistä vesilaitoksen yhtiöittämistä, koska niistä tehdään tällaisia piiloverottajia. Itse olen miettinyt sitä, mikä siinä voi olla hyötysuhde, mikä se vähäinen hyöty voi olla. En ole keksinyt kuin yhden asian, mikä siinä hyötty ja saa taloudellista hyötyä, ja se on se vesilaitoksen yhtiön toimitusjohtaja. Minusta se pitäisi hoitaa kunnallisena toimintana sillä tavalla, että vesijakelu olisi kunnallisen liikelaitoksen hoidettavana kokonaisuudessaan.

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Kivisaari.

**15.54 Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Suomessa on kansainvälisesti verrattuna erittäin runsaat ja hyvälaatuiset pinta- ja pohjavedet. Puhdas vesi on meille arkinen asia, oikeastaan sekä hyvässä että pahassa. Otamme helposti puhtaan veden itsestäänselvyytenä, emmekä kiinnitä sen riittävyys ja laatuun tarpeeksi huomiota.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

On selvää, että jokaisella suomalaisella pitää olla saatavillaan puhdasta ja kohtuuhintaista vettä. Ei ole kuitenkaan selvää, että näin olisi aina ja ikuisesti. Viime talvena aiheen ympärille syntyi vilkaskin julkinen keskustelu, kun muutama kaupunki tai kunta ilmoitti suunnitelmista myydä vesihuolto yksityisille tahoille. Pelkona ovat totta kai sähkömarkkinoilta saadut kokemukset sähkönsiirtohintojen kehityksestä sähköverkkojen yksityistämisen yhteydessä.

Juoma- ja talousveden lisäksi kansalliset vesivarat ovat tärkeä raaka-aine kotimaiselle teollisuudelle. Vesihuolto on osa kriittistä infrastruktuuria, ja siihen liittyy myös huoltovarmuuden ja turvallisuuspolitiikan näkökulma. Järjestelmän toimivuus tulee voida taata myös kriisitilanteissa. Vesilaitosten ja infrastruktuurin tuleekin olla pääsääntöisesti ja voimakkaasti julkisessa omistuksessa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on kuntien omistamien vesilaitosten lisäksi myös runsaasti käyttäjien omistamia ja hallinnoimia, voittoa tavoittelemattomia vesiosuuskuntia. Näiden asiakasomisteisten vesihuoltolaitosten tulee voida toimia jatkossakin. Uutta lainsäädäntöä valmisteltaessa tulee ottaa huomioon Suomessa jo nyt esiintyvät monet erilaiset omistusjärjestelyt. On myös huomiotava vesihuoltoon syntynyt korjausvelka. Vesihuoltolain mukaan lähtökohta on, että vesihuollosta aiheutuvat kustannukset katetaan vesihuoltopalveluista perittävillä maksuilla. Jatkossa vesihuollon maksuja on nykyistä paremmin ohjattava korjausvelan purkamiseen.

Puhemies! Kiitän tästä kansalaisaloitteesta sen allekirjoittajia ja maa- ja metsätalousvaliokuntaa merkittävästä mietinnöstä. [Jari Myllykoski: Olisi vähän tekijöitäkin voinut kiittää!]

**Puhemies Anu Vehviläinen:** Edustaja Simula.

**15.57 Jenna Simula ps:** Arvoisa puhemies! Vesi on meidän -kansalaisaloite on hyvin ajankohtainen ja tärkeä, ja sitä käsiteltiin maa- ja metsätalousvaliokunnassa hyvin perusteellisesti. Kansalaisaloitteen keskeisimpänä tavoitteena on, että julkisomisteinen vesihuoltotoiminta säilyy kansallisissa käsissä eikä sitä myydä kaupallisille yksityisille omistajille. Tavoite on oppikirjaesimerkki kansallismielisestä politiikasta. Kansallismielisen politiikan keskiössä on myös kansallisomaisuutemme, kuten vesivarantojen, arvostaminen ja säilyttäminen kansallisissa käsissä.

Myös maa- ja metsätalousvaliokunnassa todettiin, että vesihuolto kokonaisuudessaan on yhteiskunnan toimivuuden ja huoltovarmuuden kannalta keskeinen toiminto. Vesilain mukaan itse veteen ei voi Suomessa saada omistusoikeutta eikä maa-alueen omistajakaan omista alueellaan olevaa pinta- ja pohjavettä. Vesilain mukaan siis eivät ulkomaalaiset eivätkä kotimaisetkaan tahot voi saada vesiluonnonvaroja omistukseensa. Kuitenkin tämä kansalaisaloite ja sen lukuisat allekirjoittajat vahvistavat myös eduskunnalle sen, että asian toivotaan olevan Suomessa jatkossakin juuri näin. Vesivarantojamme ei ole tarkoitettu ulkomaiseen bisneksentekoon, vaikka muualla maailmalla vesivarannoistamme voidaankin olla erittäin kiinnostuneita.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö siis yhtyy kansalaisaloitteen viestiin ja esittää päätösehdotuksenaan, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin sellaisen lainsäädännön valmistelemiseksi, jolla varmistetaan kunnan järjestämisvelvollisuuden piiriin kuuluvien julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen säilyminen kuntien omistuksessa ja määräysvallassa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Kuitenkin huolenaiheenani on, että kunnallisissa vesiyhtiöissä ja liikelaitoksissa sekä vesiosuuskunnissa on usein paljon korjausvelkaa. Toisaalta on huolestuttavaa, että pahasti velkaantuneet kunnat edes joutuvat miettimään kunnallisten vesihuoltoliikelaitosten yhtiöittämistä ja sen jälkeen mahdollisesti myymistä kokonaan tai osittain. Sellaisessa tilanteessa jotain on mennyt pahasti pieleen.

Haluan vielä kertaalleen kiittää aloitteen tekijöitä ja sen allekirjoittajia. Asia on tärkeä, ja on erittäin hyvä, että asia otetaan vakavasti täällä eduskunnassa. Toivon myös, että hallitus ryhtyy toimeen valiokunnan mietinnön mukaisesti mahdollisimman nopeasti, jotta turvaamme vesivarantomme entistäkin paremmin. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Koponen, Ari.

**16.00 Ari Koponen ps:** Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousvaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari lopetti puheensa osuvasti: yhdessä teimme tämän. Juuri tätä haluaisi kuulla enemmän tässä talossa.

Kansalaisilla on oikeus vaikuttaa lainvalmisteluun ja tulla kuulluiksi. Tämä kansalaisaloite osoittaa, että näin todella on. Kansalaisilla on oikeasti mahdollisuus vaikuttaa, kun vain halua löytyy. Kiitos niille aktiivisille aloitteen laatijoille sekä allekirjoittaneille, jotka pitävät vesihuoltolainsäädännön uudistusta tarpeellisena. En lähde kertaamaan edellisiä hyviä puheenvuoroja vaan yhdyn niihin täysin. Kiitos yhteistyöstä, ja jatketaan sitä myös jatkossa.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ledamot Norrback.

**16.01 Anders Norrback r:** Ärade talman! Marknaden kan lösa många problem, egentligen de flesta, men i vissa situationer får vi inte en fungerande marknad utan vi får någonting som vi kallar naturligt monopol. Där är ju vattenförsörjningen ett slående exempel. Det här gör att vi måste se till att varje medborgare i Finland får rent vatten till ett rimligt pris.

Jag vill passa på att tacka de som har satt i gång det här medborgarinitiativet som vi också kan se att nu leder till att vi hoppeligen — eller inte hoppeligen utan småningom, ganska snabbt — kommer att få en lagstiftning som garanterar det som utskottet vill.

Arvoisa puhemies! Haluan lyhyesti kiittää kansalaisaloitteen vireillepanijoita. Meillä on ollut yksimielinen kanta valiokunnassa, ja myös tässä salissa on vallinnut yksimielinen näkemys. Mistä sitten johtuu se yksimielisyys? Joo, me ollaan yksimielisiä siitä, että ihmiselle vesi on elintärkeä ja sen saatavuus on turvattava kaikille kansalaisille kohtuulliseen hintaan. Tämä kansalaisaloite — jos me hyväksymme sen, mikä näyttää todelliselta — johtaa siihen, että me saadaan lainsäädäntö, joka turvaa nämä asiat. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Edustaja Lundén.

**16.02 Mikko Lundén ps:** Kiitos, arvoisa herra puhemies! Vesi on meidän -kansalaisaloitteessa ehdotetaan käynnistettäväksi valmistelu sellaisen lainsäädännön luomiseksi, jolla estetään julkisomisteisten vesihuoltotoimijoiden myyminen yksityisille toimijoille. Lisäksi aloitteessa vaaditaan, että nykyinen omistus pidetään julkisen sektorin hallussa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Perussuomalaisten eduskuntaryhmä, ja samoin luonnollisesti allekirjoittanutkin, pitää tärkeänä kansalaisaloitteen esiin nostamaa julkista keskustelua vesihuollosta välttämättömyyspalveluna sekä vesihuollon arvosta yhteiskunnalle. Suomessa vallitsee nykyisin tilanne, jossa kuntien rooli vesihuoltopalveluiden järjestämisessä on vahva. Näin sen tulee olla jatkossakin.

Arvoisa herra puhemies! Kuten todettua, on tärkeää, että kunnat jatkossakin pysyvät vesihuoltolaitosten merkittävänä omistajina. Vesihuoltolaitosten omistajuuteen perustuvaa määräysvaltaa laitoksen strategiaan ratkaisuihin ei pidä siis luovuttaa yksityiselle sektorille. Samaten tulee muistaa, että vesihuoltopalveluiden järjestäminen on tänä päivänä tärkeä osa kunnallista strategista kehittämistä. Sen tulee perustua kunnan maankäytön suunnittelun tavoitteisiin ja kytkeytyä kaavojen toteutumiseen. Niin ikään asiakkaiden omistamien vesihuolto-osuuskuntien tulee voida toimia myös tulevaisuudessa vesihuoltopalveluiden tuottajina maassamme.

Arvoisa herra puhemies! Aloitteen ehdotusta tulee täten tarkastella kansallisen vesihuoltouudistuksen osana käynnistyvän vesihuoltolainsäädännön uudistamistyön puitteissa. Kansalliseen järjestelmäämme parhaiten sopiva ratkaisu kansalaisaloitteessa esiin nostettuihin huoliin vastaamiseksi voidaan löytää vain laajamittaisella ja perusteellisella lainvalmistelutyöllä, jossa huomioidaan myös koko muu vesihuoltojärjestelmämme ja sen kehittämistarpeet, huoltovarmuuttamme unohtamatta. Tähän samaan lopputulokseen on tullut myös maa- ja metsätalousvaliokunta omassa mietinnössään.

Minäkin tahdon mainita, että mietintö oli yksimielinen. Siitä kiitos puheenjohtaja Kalmarille ja muille valiokunnan jäsenille. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Pirttilahti.

**16.04 Arto Pirttilahti kesk:** Arvoisa herra puhemies! Erinomainen aloite — kiitos siitä kansalaisaloitteen tekijöille. Tämä tässä aiheessa oleva aloite on juuri ajankohtainen eli Vesi on meidän, elämän vesi. Se on aivan meidän perustarpeita, kun miettii päivittäistä elämää, eli jos se yksityistettäisiin ja sitä joku toinen ohjaisi, sen saatavuus tai sen laatu tulisi jollain tavalla kärsimään, joten ainakin henkilökohtaisesti katson tämän aloitteen erinomaiseksi.

Erinomainen on tämä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintökin, ja kiitos valiokunnalle ja puheenjohtaja Kalmarille tästä yksimielisyydestä. Jos oikein ymmärsin, niin taitaa olla ensimmäinen eduskunnan yksimielinen puolto kansalaisaloitteelle. Mietittiin tuossa toisen edustajan kanssa, että saattoi olla yksi ennen, mutta se muuttui täällä eduskunnan käsittelyssä. Vaikka meillä näitä kansalaisaloitteita useita tuleeikin, niin nyt olemme kuitenkin sitten ensimmäisiä näistä hyväksymässä.

Eli vesihuolto on yhteiskunnan toimivuuden ja varsinkin huoltovarmuuden ja juurikin elämän kannalta keskeinen asia, ja sen omistus tulee varmistaa, niin että se on meidän kaikkien käytettävissä. Tässä aloitteessahan varsinkin juuri esitetään, että kansalaisaloitteen pohjalta lähdetään käynnistämään uutta vesihuoltolainsäädäntöä. Siinä on myös erittäin tärkeää ja keskeistä, miten meidän vesivaroja käytetään ja kuinka niitä muun muassa suojellaan ja kuinka ne sitten ohjautuvat. Tässä mietinnössä on hyvin käsitelty tätä meidän vesihuoltotoimijoiden rakennetta. Meillä on useita eri toimijoita tässä kentässä.

On varmaan syytä myös katsoa, kuten tässä mietinnössä on siihen puututtukin, miten vesihuollon investoinnit pienten kuntien ja myös pienten osuuskuntien osalta tulevat jatkossa

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

toimimaan. Hyvin suuri osa näistä vesiosuuskunnista on maaseutualueilla, ja siellä sitä tehdään talkootyönä, kuten ihan omassakin vesiosuuskunnassa, Pohjaslahden vesiosuuskunnassa, jota itse olen ollut käynnistämässä 96. Siihen, kuinka meidän asiantuntijuus ja yhteistyö muitten toimijoiden kanssa toimii, niin että meillä on laadukasta vettä ja järjestelmä pelaa, on otettu kantaa, mikä on aivan hyvä, että myös jatkossa eri puolilla Suomea toiminnot pelaavat yhtä lailla isojen taajamakaupunkien osalta mutta myös siellä harva-alueilla ja katsotaan, että eri vesiosuuskuntien kanssa täytyy tehdä yhteistyötä.

Täytyy mainita, että Pirkanmaan elyllä oli hyvä asenne siihen, että vesiosuuskunnat ketjutettiin toisiinsa juurikin huoltovarmuuden vuoksi. Eli jos siellä pohjavesialueella sähkökatko tai joku muu tulee tapahtumaan, niin se voidaan kytkeä aina seuraavan vesiosuuskunnan tarpeisiin. Näitä ketjutuksia on tehty yli kuntarajojen. On erittäin tärkeää, että meidän eri toimintoihin, itse meidän päivittäiseen hyvinvointiin mutta sitten vettä tarvitseville elinkeinoillekin, tullaan myös vettä saamaan. Eli hyvä huomio näistä 1 800:sta vesihuollon toimijasta ja organisaatiosta, ja niitten investointeihinkin tässä mietinnössä on paneuduttu.

Kaikkenansa, arvoisa puhemies, tämä on hyvä mietintö, ja toivon, että juurikin valtioneuvosto ottaa nämä ponnet vakavasti ja, kuten täällä on loppuun laitettukin tämä uudistuksen eteneminen vuoden 22 loppuun mennessä, että tämä uudistettu lainsäädäntö tulee nopeasti myös käsiteltyä ja tämä lainsäädäntö saadaan eri puolilta sitten voimaan, niin että myös kansalaisaloitteen henki tulee siihen mukaan. — Kiitoksia.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Edustaja Kärnä — edustaja Kärnä on poissa, edustaja Savola — edustaja Savola poissa. — Edustaja Holopainen, Mari.

**16.09 Mari Holopainen vihr:** Arvoisa puhemies! Hienoa, että tämä aloite on saanut myönteisen vastaanoton. Myöskin me vihreissä olemme sitä kannattaneet.

Vaikka veden saatavuus ei vielä ole ongelma Suomessa — päinvastoin, meillä on hienot varannot ja erinomaiset pohjavesivarannot — niin ilmastokriisi tulee myöskin vaikeuttamaan makean veden saatavuutta, joten tämä arvokas luonnonvara tulee olemaan yhä arvokkaampi tulevaisuudessa. Toivon, että nyt kun tässä on yhteisesti tunnistettu makean veden arvo, niin se linjakkaasti tunnistetaan muissakin ympäristöä koskevissa päätöksissä, joissa voidaan ylläpitää ja parantaa puhtaan veden laatua.

Jos katsomme karttaa, kun on tutkittu eri puolilla Suomea, mistä löytyvät puhtaimmat vedet, niin sieltä löytyy sinisellä alueita etenkin ihan pohjoisessa ja sitten itäisessä Suomessa. On huomioitava, että esimerkiksi yksi hanke kaatui siihen, että se olisi kuormittanut Kallavettä liikaa, ja onkin tosi tärkeää, että me itse jo ennakoivasti huolehdimme, että ei hyväksytä sellaisia hankkeita, jotka kuormittavat vesistöjämme liikaa. Olemme samalla sitoutuneetkin siihen, että vesistöjen tila pysyy vähintään yhtä hyvänä ja sitä myöskin parannetaan, joten toivon, että tämä hyvä aloite myöskin laajemmin ruokkii arvostusta meidän makean veden varantoja kohtaan ja etenkin pohjaveden arvon tunnistusta sielläkin. Tätäkin kohtaan tosiaankin on aika ajoin sellaisia hankkeita, jotka eivät tiukkoja ympäristökriteereitä millään muotoa täytä, vaan päinvastoin.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Hoskonen.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

**16.11 Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Tämä kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämisestä on aivan erinomainen aloite, ja valiokunnan puheenjohtaja Anne Kalmari omassa puheenvuorossaan kyllä sitä erittäin hyvin kuvasi ja kuvasi myös sitä yhteisymmärrystä, yksituumaisuutta, mikä valiokunnassa tätä aloitetta käsiteltäessä vallitsi. Kiitos hyvästä puheenvuorosta ja erinomaisesta avauksesta asian suhteen. Erikoiskiitos kuuluu tietenkin tämän kansalaisaloitteen puuhaajille, niille henkilöille, niille ihmisille, jotka tekivät tämän eteen hyvää työtä. Kaikille allekirjoittajille erikseen kiitos ja kaikille niille ihmisille, jotka sen eteen töitä tekivät. Aivan erinomaista työtä. Samoin valiokunta on tehnyt loistavaa työtä, ja siihen liittyvät asiantuntijat ovat varmaan käyneet... Luin tätä mietintöä plus sitten tähän tulleita taustatietoja, ja on aivan erinomaista, huolellista työtä tehty. Heille kaikille lämmin kiitos.

On tärkeää, että estetään vesivarojemme, julkisomisteisten vesihuoltotoimintojen, myyminen ulkopuolisille kaupallisille toimijoille. Tällaisen luonnollisen monopolin joutuminen väärin käsiin olisi yhteiskunnan kannalta äärimmäisen vahingollista. Olemme näitä tällaisia luonnollisia monopoleja vahingoksemme myyneet. Kaikki tiedämme tapaukset. Olkoot ne varoittavana esimerkkinä sähköpuolelta, miten ei tulisi toimia. Pidän vastuuttomana, että semmoisia päätöksiä on tehty. Ja toivoisin tässä yhteydessä, että kun tätä asiaa käsittelemme, niin tätä kansallista varallisuutta käsittelemme siten, että se on meille suomalaisille yhteinen rikkaus ja emme siitä luopuisi ulkomaisten hyväksi. Metsät ovat juuri sellainen omaisuuserä, jonka toivoisin säilyvän suomalaisten hallussa, mutta tällä hetkellä ulkomaiset sijoitusyhtiöt ostavat sitä kilvan, ja siinä kyllä pikkuhiljaa tulee sellaiset tilanteet eteen, joita en soisi ikinä näkeväni.

Mutta vesiasia on nyt esillä, ja toivon, että tämä nyt tänne käsittelyyn saatu mietintö tulisi sitten muutoksena myös vesilakiin, ja sillä varmistamme sen, että missään olosuhteissa ei tällaista vahinkoa tulisi, että vesihuolto siirtyisi ulkomaisten omistukseen. Se on myös kansallinen turvallisuusasia. Tiedämme, että on aivan täysin mahdollista, että nykyisessä maailmassa kriisejä syntyy, sellaisia kriisejä, joihin emme itse voi vaikuttaa rajojemme ulkopuolella, mutta siinä tilanteessa voisi olla vesihuollon toimivuus uhattuna jopa vihamielisellä tavalla.

Meidän on pidettävä huoli siitä, että tässä maassa on puhdasta juomavettä kaikkien saatavilla ja se on asianmukaisesti hinnoiteltu ja että se on suomalaisten ihmisten omistuksessa. Tämä on tärkeä asia.

Suomi on vesivaroiltaan maailman ehkä parhaita valtioita. Meillä on puhdasta pohjavettä lähes rajattomasti. Ja voin sanoa, että esimerkiksi oma kesämökkini sijaitsee alueella, jossa on pohjavesialuetta, ja se järvi, minkä rannalla mökki on, on niin puhdasta vettä, että sitä voi todella juoda — ja ihan varmasti pysyy terveenä, niin monta vuotta olen sitä kokeillut. Se on erinomaista kahvinkeittovettäkin. Se on hyvälaatuista vettä. Tällaisia vesivaroja meillä on kansallisessa omistuksessa, ja sellaisena ne tulee pitää.

On huomattava myös se, että kun uutta vesilakia tehdään, niin meidän on pidettävä huoli siitä, että kun nämä vesivarat ovat suomalaisten omistuksessa, niin me voimme sitten tietyn järkevin edellytyksin käyttää sitä myös markkinoinnissa elikkä myydä sitä ulkomaille, kun itse me sen teemme, emmekä anna sitä ulkomaiseen omistukseen. Jotkut suomalaiset yritykset — tänä päivänä on jo monia yhtiöitä — pullottavat ja laittavat purnukoihin tätä vettä ja myyvät sitten ulkomaille ja myyvät marketteihin. On aika surullista, että tässäkin kaupungissa voi mennä jonnekin markettiin ja ostaa — kuten edustaja Myllykoski minua kiitettävästi valisti — ranskalaista vettä. Kyllä meillä taitaa täällä Helsingissä vesi-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

hanasta tulla parempilaatuista vettä kuin mitä sieltä Ranskasta laivoilla tai rekoilla tänne tuodaan. Tämä on hyvä muistaa.

Vesi on elämän perusasia, se on niin tärkeä asia, että sen suuruutta emme pysty edes kuvittelemaan, mutta tästä voisi sanoa, että tämä tapaus Jyväskylä tuli oikeastaan suurena, suurena lahjana tälle kansakunnalle, koska näin äkkiä löytyy myös eduskunnassa täydellinen yksimielisyys siitä, että pidämme nämä asiat suomalaisten hallussa.

Toivoisin, arvoisa puhemies, lopuksi, että tämä yksimielisyys säilyisi niin metsäasioissa kuin maaperän rikkauksien asioissa ja että emme lähtisi käyttämään niitä toisiamme vastaan poliittisista syistä kansalaisten vahingoksi. Sellaista yhteisymmärrystä tältä kansakunnalta toivon, ja uskon, että se löytyy. Elämme niin vaarallisia aikoja tänä päivänä, että ylikansallinen omistus pyrkii joka puolelle. Kun markkinoille dumpataan rahaa nyt valtavia määriä, niin se johtaa tällaisiin kouristuksenomaisiin omistuksenvaihdoksiin, jotka saattaisivat huonoissa olosuhteissa koitua suomalaisten suureksi vahingoksi. Pitäkäämme kiinni kansallisista rikkauksista. Olemme niistä jo riittävän paljon luopuneet, mutta pidetään siitä, mitä jäljellä on, tiukasti kiinni ja pyritään vahvistamaan suomalaista omistusta varsinkin tällaisilla monopolialueilla, jotka ovat Suomen kannalta elintärkeitä. [Timo Heinonen: Hyvä puheenvuoro!]

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Ja edustaja Mäkinen — edustaja Mäkinen poissa. — Edustaja al-Tae.

**16.17 Hussein al-Tae sd:** Arvoisa puhemies! Hyvää alkavaa syksyä kaikille puhemiehille ja kansaedustajille. [Timo Heinonen: Kiitos!] Tämä Vesi on meidän -kansalaisaloite on olennainen ja hyvin ajankohtainen monestakin syystä. Kiitos aloitteen tekijöille ja allekirjoittajille ja maa- ja metsätalousvaliokunnalle mietinnöstä ja tämän aloitteen tukemisesta.

Itse synnyin Irakissa. Irakissa luonnonvarana on vesi mutta myös ja ennen kaikkea öljy. Irakissa öljyä ovat ylikansalliset toimijat yrittäneet saada yksityiseksi omaisuudeksi, ja nämä yritykset ovat johtaneet siinä maassa useisiin sotiin. Aina ne johtajat, jotka ovat päättäneet sillä alueella pitää öljyn kansallisena omaisuutena, ovat saaneet lähteä tai päässeet hengestään.

Onkin olennaista, miten maailma on nyt kehittymässä. Pitää pitää huolta siitä, että suomalaisten luonnonriikkaus, vesi, pysyy täydellisesti suomalaisessa omistuksessa. Tähän liittyen minulla on kolme pointtia:

Ensimmäinen on se, että vesi on kansallinen turvallisuuskysymys. Missään vaiheessa rahanahneus tai rahan tarve ei saa mennä sen edelle, että suojellaan suomalaista vettä, sen veden saatavuutta suomalaisille ja suomalaista vesihuoltoa eli vesijohtoverkostoa. Sen on aina oltava suomalaisten omista käsissä.

Toisekseen Suomi pystyy ja voi tehdä vesidiplomatiaa maailmalla. Suomalainen osaaminen on ensiluokkaista, se on nähty, ja sitä on kokeiltu muun muassa Afrikassa useissa kehityskohteissa. Kun on vettä, niiltä alueilta ihmisten ei ole tarvetta lähteä liikkeelle samalla tavalla kuin nykypäivänä. Tiedän, että vesi myös johtaa aina siihen, että tytöt pääsevät kouluun. Kun alueille, joilla haetaan vettä monta tuntia päivässä, sitten syntyy vesijohtoverkosto, yleensä tyttöjen ja naisten ei tarvitse lähteä hakemaan vettä, vaan he pystyvät menemään kouluun ja vesi löytyy sitten paljon lähempää. Suomalaisilla on mahdollisuus tehdä hyvin tuloksellista kehityspolitiikkaa tulevaisuudessa nimenomaan tätä vesijohtoverkosto-osaamista hyödyntäen.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Kolmas pointti liittyy siihen, että tällä hetkellä suomalaiset maksavat kuitenkin aika paljon vedestä. Rahan tarve on suuri kunnilla, ja tänä päivänä vettä tavalla tai toisella verotetaan ja kustannukset ovat hyvin monelle hyvin suuria. Hyvin monella köyhällä tuntuu olevan ongelmia nyt maksaa siitä vedestä, joka esimerkiksi sataa hänen omalle tontilleen tai alueelleen. Tätä kysymystä täytyy myöskin ratkaista. On olennaista, niin kuin itse sanoin ja me täällä yhdessä eduskunnassa pohdimme ja niin kuin on SDP:kin omissa linjauksissaan kertonut ja korostanut, että vesi on suomalaisten yhteistä rikkautta, jonka on säilyttävä kansalaisten, tässä kohtaa kuntien, omaisuutena. On myöskin pidettävä huolta siitä, että niillä köyhillä ihmisillä, joilla ei ole varaa maksaa vesimaksua, olisi siihen mahdollisuus, ja tämä tasapaino on saavutettava kaikkien etua ajatellen.

Kiitoksia vielä kansalaisaloitteen tekijöille tästä erinomaisesta aloitteesta ja muistutuksesta siitä, että vedestä on pidettävä huolta.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Eestilä.

**16.21 Markku Eestilä kok:** Arvoisa puhemies! Hyvät kansanedustajat! Itse olin mukana maa- ja metsätalousvaliokunnassa tekemässä tätä mietintöä, ja se oli todella yksimielinen. Itse annan arvoa sille, että maa- ja metsätalousvaliokunta käsitteli tätä pitkään. Hyvin monipuolisesti otettiin esimerkkejä ulkomailta ja pohdittiin eri vaihtoehtoja. Näin ollen se pääasia, mitä ihmiset täällä ajavat, että tämä pidetään yhteiskunnan omistuksessa, määräysvallassa — pääosin omistuksessa — ja sitä kautta estetään rahan valuminen oman talousalueen ulkopuolelle, on minusta äärimmäisen terve ilmiö, varsinkin kun me olemme sähkömarkkinoilla ja vähän muuallakin nähneet, mihin se sitten johtaa, jos tällainen luonnollinen monopoli ja yhteiskunnan infraa myydään ulos, koska se tarkoittaa silloin sitä, että osingot karkaavat ja yleensä veronmaksukin on vähän niin ja näin erinäköisten holdingyhtiö- tai muiden järjestelyjen kautta.

Mutta minun mielestäni ei koskaan pidä uhkatarinoita liian paljon lähteä rakentelemaan, ainakaan kansanedustajien. Pitää pysyä suurin piirtein totuudessa. Muistan samankaltaisen tapauksen aikanaan, ja pohdinkin tässä hieman historiaa, sitä, että kun meillä oli Metsähallitus-laki eduskunnassa käsittelyssä, niin media keräsi valtavaa huomiota ja kannusti keräämään nimiä, niitä tuli varmaan 130 000, että Suomen luonto ei ole myytävänä ja Suomen luontoa ja metsiä ei saa yksityistää. Kuitenkin selvisi tietenkin meille kansanedustajille, että kyseessä oli Metsätalous Oy, ja se oy kun ei sattunut omistamaan aariakaan. Tällainen uhkatarina voi olla myyvä, ja sillä saadaan isojakin kansanosia heiluteltua ja poliittisesti vähän vietyä tiettyyn suuntaan, mutta totuudessa pitää pysyä.

Tässä on nyt vähän samaa asiaa. Ei tällä hetkelläkään yksikään eikä kukaan eikä mikään taho, riippumatta siitä, onko se kotimainen tai ulkomainen, omista pintavettä eikä omista pohjavettä eikä pysty sitä maanomistuksen perusteella holtittomasti käyttämään. Se on tälläkin hetkellä laissa hyvin turvattu, ja minusta edustaja Simula oli ainut kansanedustaja, joka toi tämän esille suoraan lukemalla siitä maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnöstä. Itsekin katselin tuossa aika nopeasti läpi vesilain ja sitten muitakin lainsäädäntöjä. Kyllähän vesihuoltolaissa muun muassa aika tiukasti on määritelty, mitä on mahdollista tehdä. Ja kun vettä ei oikeasti omista kukaan — sitä ei pysty omistamaan lakien mukaan — niin laissa on selvä prioriteettijärjestys, mihin sitä vettä kulloinkin voi käyttää. Ja se uhkakuvana, että vedestä olisi puute ja joku pullottaa sitä ja myy ulos, ei varmasti pysty Suomen lainsäädännön mukaan toteutumaan. Ensin tulevat kansalaisten tarpeet. Edes teollisuuden tar-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

peet eivät ole priorisoinnissa ekana, ne ovat kansalaisten tarpeet. Eli siinä mielessä tämäntoinen uhkakuvien luonti, että jos tätä ruvetaan myymään, niin kohta kiinalaiset omistavat meidän pohjavedet ja muut — se on nykyisen lainsäädännön puitteissa mahdotonta. Tätä ei tarvitse enää lähteä uudelleen ikään kuin korostamaan lainsäädännössä, ei vesilaisissa eikä vesihuoltolaissa. Tämän haluan tuoda, arvoisa puhemies, esille, että me pysytään suurin piirtein totuudessa.

Sitten me tullaan toiseen asiaan, mitä valiokunta täällä korostaa, että tämän täytyy säilyä kuntien määräysvallassa. Minusta se on oikein sanottu se määräysvalta, koska yleisesti ottaen se käsittää sen, että kun Suomen valtio omistaa Fortumista 51 prosenttia, niin se on valtion määräysvallassa, mutta sitten 49 prosenttia on osakkeenomistajilla ja kenellä tahansa, ja sitten he nauttivat osingoista, niin kuin nauttii valtiokin. Nyt kun me olemme näin määritelleet, että pitää olla tiukempaa lainsäädäntöä, niin katsotaan, mitä sieltä aikanaan sitten tulee. Mutta jos se on näin, että kunnan omistuksessa ja määräysvallassa, niin kunta minun käsittääkseni voi 49 prosenttia myydä muualle, ja siihen muualle myyntiin saattaa olla niinkin yksinkertainen syy, että kunta hakee sinne asiantuntemusta, koska saattaa olla, että ei itsellä asiantuntemus kerta kaikkiaan enää riitä, eivät ehkä varatkaan riitä hoitamaan — totta kai velkaahan kunta saa. Mutta silloin jos sinne otetaan asiantunteva taho kumppaniksi, niin me tullaan siihen kaikkein tärkeimpään tekijään, joka nytkin on tuolla laissa, että ensinnäkin täytyy olla erillinen kirjanpitoyksikkö, niin kuin nyt on, ja silloin kun se on erillinen kirjanpitoyksikkö, niin sen taksoituksen pitää tietenkin kattaa investointi- ja ylläpitokulut, ja laissa on taas mainittu se kohtuullinen tuotto, ihan sama, mikä on sähkömarkkinalaissa mainittu kohtuullinen tuotto pääomalle.

No, me ollaan nähty, mitä tapahtui 2016, kun Energiavirasto tietenkin itsenäisesti, niin kuin kuuluukin, teki uuden kohtuullisen tuoton määritelmän, siitähän tämä Caruna-sirkus alkoi. Ja sen estämiseksi minun mielestäni olisi tärkeää eduskunnassa pohtia, mitä se kohtuullinen tuotto tarkoittaa ja miten se määritellään. Sekään ei ole mahdotonta, kun on tämäntoinen perustarve kuin vesi kysymyksessä, yhtä hyvin päättäjät voisivat todeta, että sen täytyy olla voittoa tuottamaton laitos, olipa se osakeyhtiö, olipa se yksityistetty tai ei. Periaatteessa se saattaisi olla mahdollista, että kun se yleensä on kunnan omistama, niin sen pitäisi olla pitkällä aikajänteellä voittoa tuottamaton. Nythän jokainen — tai ainakin omassaan kunnassani ja aika monessakin — vesilaitos kuitenkin tulouttaa kunnalle, eli käytännössä se on sitten kunnalle annettua osinkoa. Se monta kertaa unohtuu, että kun siellä on kuitenkin jonkunmoinen tulosvaade, niin se pitää siinä toiminnassa tiettyä ryhtiä, ja jos esimerkiksi tällä hetkellä kuntien omistamissa energiayhtiöissä ei maksettaisi osinkoja — monet ovat sitä mieltä, ja se on jalo ja hyvä mielipide — se saattaisi hyvin pian johtaa siihen, että se energiayhtiö, verkkoyhtiö myydään muualle.

Näitä asioitahan me minun mielestäni — valiokunnan puheenjohtaja voi sitten oikaista, jos en ole oikeassa — valiokunnassa hyvin pitkään pohdittiin, sitä, miten nämä muotoilut tehdään, koska täällä on hyvin monta semmoista asiaa, jotka saattavat sitten osakassopimuksien kautta itse asiassa johtaa siihen, mitä tämä kansalaisaloite ei halua eli siihen, että taksat korottuvat.

Eli yksityistäminen ei ole sama asia kuin se, että hinnat karkaavat. Se riippuu siitä, minäkalainen kohtuullinen tuotto tullaan määrittelemään tälläkin toimialalla. Se minun mielestäni pitäisi tehdä. Se ei saisi kovin paljoa poiketa vallitsevasta korkotasosta, mutta se on kieltämättä äärimmäisen vaikeaa.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

Arvoisa puhemies! Sen verran oli pakko ruveta vähän laajemminkin selittämään tätä asiaa, koska itse olen tämän mietinnön kannalla tietysti. Toivottavasti, kun suomalaiset kunnat, olipa syynä rahapula tai muu, myyvät näitä yhtiöitään, heillä se omistus ja määräysvalta säilyvät ja myöskään osinkopolitiikassa ei tehdä semmoisia osakassopimuksia, jotka tätä kohtuullista tuottoa, [Puhemies koputtaa] edes sen ylärajaa, lähtevät kolkuttelemaan.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Heinonen.

**16.28 Timo Heinonen kok:** Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Hyvä, että näistä tärkeistä asioista eduskunnassa käydään keskustelua, ja tämä kansalaisaloite on jälleen yksi sellainen. Kiitos aloitteen liikkeellepanijoille ja myös kaikille tämän kansalaisaloitteen allekirjoittaneille.

Tämän kansalaisaloitteen otsikko ”Vesi on meidän” jo kuvaa hyvin sitä tahtotilaa, mikä tässä kansalaisaloitteessa on haluttu meille lainsäätäjille välittää ja mikä myös tämän mietinnön pohjalta eduskunnassa on kuulluksi tullut ja ymmärretty, ja eteenpäin sitä ollaan viemässä. Eli tämä kansalaisaloite on siinä mielessä oman tehtävänsä toteuttamassa.

Me olemme eduskunnassa viime vuosina puhuneet paljon luonnollisista monopoleista. Tietysti sähkö ehkä on kiivaimpana ja isoimpana murheena monessa mielessä — monta pitkää keskustelua on käyty, ja siihen on etsitty ratkaisuja. Nykyisen hallituksen toimenpiteet ovat jotain tehneet ja korjanneet, ja toivottavasti tuo kokoomuksen edustaja Vestmanin tekemä lakialoite lopulta toteutuisi ja se veisi tätä sähköön tilannetta vielä parempaan suuntaan.

Olen myös itse tässä salissa nostanut esille nyt kovaa vauhtia rakentuvat laajakaistaverkot. Siinä on mahdollisuus, että jatkossa syntyy vastaavanlaisia ongelmia, mihin nyt olemme törmänneet sähköverkkojen kanssa ja myös veden ja vesiverkostojen kanssa. Toivon, että laajakaistaverkkoja tehtäessä oltaisiin kauempaa viisaita.

On hyvä, että tämä vastuu vedestä kuuluisi jatkossakin kunnille ja myös määräysvalta pysyisi julkisessa hallinnossa. Ne ovat kaksi aivan perustavaa laatua olevaa kysymystä tässä vesialoitteessa, ja itse niitä haluan olla vahvasti tukemassa. Mutta haluan myös nostaa esille sen, että meidän lainsäädäntömmehän tänä päivänä mahdollistaa sen, että myös naapurikunta tai naapurikaupunki voi tulla tekemään vedenottamon toisen kunnan puolelle siinä tapauksessa, että se ei ole vaarantamassa tai tämä toinen kunta ei sitä ole tarvitsemassa. Mutta me olemme törmänneet esimerkiksi omassa kotikunnassani tilanteisiin, missä tämän alueen maanomistajien — mutta ennen muuta kiinteistönomistajien talojen ja maatalojen — kaivot tyhjenevät näiden operaatioiden myötä ja jopa luonnonlampien ja -järvien vedenpinnat laskevat. Laskevat siis pysyvästi sen myötä, että tehdään niin suuria. Näissä on ollut kyse vielä pelkästään koevedenottamoista, ja ne on onneksi toistaiseksi voitettu ja niitä ei ole saanut toimeenpanna. Ja toivon, että myös näissä tämä maanomistajien, kiinteistönomistajien ja luonnon arvokkuus osattaisiin ottaa huomioon eikä tehtäisi perustavaa laatua olevia virheitä. Jos kerran tuon pohjaveden kulun sekoitamme, mikä siis näkyy puhtaissa lammissa ja kaivoissa ja muissa, niin voi olla, että se ei enää ole korjattavissa sen jälkeen, kun vedenkulut siellä muuttuvat.

Arvoisa puhemies! On hienoa, että meillä on aktiivisia kansalaisia ja kuunteleva eduskunta.

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Kilpi on poissa. — Edustaja Myllykoski.

16.32 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Kun puhutaan omistajuudesta, niin minä uskon kyllä, että Suomen valtio ja Suomen kansalaiset omistavat vedet. Sille löytyy omistajuus, siitä meidän on ehkä turha kiistellä, mutta se, missä muodossa joku voisi sitten tulla omistamaan, on toinen asia. Mutta kyllä minä Nakkilan kuntalaisena tunnen omistavani Nakkilan veden. Sitä ei voi omistaa joku toinen, vaikka minulla ei ole siihen omistussuhdetta. Näin minä sen koen, että Suomen vesilaki on määritellyt omistajuuden sanomatta suoraan sanoen sitä, että se kuuluu suomalaisille.

Mutta kun ajatellaan näitä erilaisia monopoleja, niin tulee nyt mieleen totta kai Digita ja Caruna ja Kataisen hallitus, jossa vasemmistoliitto ainoana ministeriryhmässä vastusti tätä kauppaa. Niitä jälkiä on korjattu sitten vuosien varrella. Ja edustaja Heinonen otti kyllä hyvän esimerkin siitä, mitä voi tapahtua sitten valokuituverkkojen osalta, kun niitä rakennetaan. Siihenkin meillä on suomalainen toimija, jos me haluamme kansallisesti kehittää ja rakentaa kotimaista valokuituverkostoa.

Toisaalta uskallan sanoa, kun me ollaan puhuttu näistä vesilaitoksista tässä kohtaa niin, että niiden pitää olla kunnallisessa omistuksessa ja niin edelleen, että tärkeintä on, että tämä vesijohtoverkosto, joka ei olekaan se vesipumppaamo, on myös sitten siinä kotimaaisessa omistuksessa, sillä silloin, jos se olisi ulkomaalaisella taholla, se veden omistajuus sitten välillisesti kyllä siirtyisi sille verkoston omistajalle.

Omasta puolestani voin edelleen korostaa sitä, että on ollut hienoa olla tekemässä tällaista yksimielistä mietintöä. Ja kun tuossa edustaja Pirttilahti sanoi, että tämä on ensimmäinen yksimielinen, niin en muista, oliko se kellojen siirtäminen myös yksimielinen — en ole aivan varma — mutta se oli myös yksi kansalaisaloitteista, joka kyllä meni tavallaan maaliin. Mietinnössä todettiin, että yhdytään kansalaisaloitteeseen, mutta ei pystytty sitä niin tekemään. Eduskunta edellytti mietinnön pohjalta, että hallitus lähtee tekemään toimia, jotta tämä kellojen siirtely EU:ssa saadaan loppumaan. Silloinen liikenneministeri vei asian EU:hun, ja siellä todettiin, että [Puhemies koputtaa] kelloja ei enää siirrellä, mutta edellytettiin täyttä yksimielisyyttä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Hoskonen.

16.36 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa puhemies! Vielä lyhyesti vesiasiaa:

Puhtaan veden saanti kaikille suomalaisille suomalaisen omistuksen kautta tulevalle järjestelmällä on meille henki ja elämä, ihan selvästi, ja ilokseni huomaa ja on suurta lohtua herättävää, että eduskunta on tästä asiasta yksimielinen, ja tämä viesti varmaan menee sitten vesilakia valmisteleville virkamiehille myös ja kaikille niille ihmisille, jotka sen kanssa tällä hetkellä töitä tekevät. Asian pitäisi olla kirkas kuin keväinen päivä.

Mitä tulee näihin muihin luonnollisiin monopoleihin, niin edustaja Myllykoski taas hyvän, osaavan taitonsa mukaan nosti esille nämä valokuituyhtiöt. Nekin ovat kansallista omaisuutta. Voin sanoa lohdutuksen sanoja edustaja Myllykoskelle, että kotikunnassani Ilomantsissa, kun kävimme neuvotteluja kotimaisten operaattorien kanssa siitä, kuka rakentaisi meille sen valokuidun, vastaus oli aivan selvä: ei ikinä, ei ikinä, ei koskaan. Ilomantsin kunta teki yksimielisen päätöksen, että kunta rakentaa sen itse, ja me omistamme nyt tämän valokuituyhtiön itse ja hallinnoimme sitä sataprosenttisesti, ja yhtiö on kannattava ja tuottaa voittoa, ja kohtapuoliin, ei mene pitkään, se on velaton yhtiö ja kunta omis-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

taa sen sataprosenttisesti. Elikkä näin tulee toimia. Valtiolta saimme siihen rakentamisvaiheessa avun elikkä investointituen, mikä kuuluukin, mutta sitten se kaikki muu oli meidän oman aktiivisuuden varassa. Kunta teki sen, ja se on herättänyt suurta kiitosta kaikilta toimijoilta.

Vesiasioissa sama menettely olkoon myös vallalla, elikkä pidämme sen yhteiskunnan hallussa tiukasti emmekä päästä tänne muita toimijoita. Ajatelkaa juomavettä: jos niitä kauhuskenaarioita lähtisi levittelemään — mitä nyt en tee, vaan totean vain tämän — niin sehän avaa mahdollisuuksia vaikka minkälaisiin tekoihin, jos sen hallitsijana on joku muu kuin suomalainen yhteiskunta. Se on yhteiskunnan toiminnan kannalta aivan keskeinen asia.

Toivon, että tämä yksimielisyys todellakin pysyy näissä isoissa asioissa tässä talossa yli puoluerajojen, ja se, mitä kansalaisaloitteen tekijät ja maa- ja metsävaliokunta omassa työssään nyt ovat tehneet, olkoon esimerkkinä siitä kansallisesta yksimielisyydestä, jonka olen huomannut ikäväkseni viime aikoina hieman rakoilleen eri asioiden takia.

Euroopan unioni — jos puhemies sen verran sallii — erilaisilla vippaskonsteilla on yrittänyt tunkea kylmää jalkaansa suomalaisen demokratian ja suomalaisen omistuksen sekaan ihan kylmänviileästi, ikään kuin muina miehinä. Se meidän pitää estää. Palaan siihen asiaan sitten kun ne asiat ovat seuraavan kerran suuressa salissa. Mutta mitä tänäkin päivänä talousvaliokunnassa käsitelimme asioita ja mitä siellä esille nousee, niin ne ovat sellaisia viestejä, jotka ovat Suomen kannalta aivan yhtä vaarallisia kuin tämä nyt käsiteltävänä oleva asia.

Kiitoksia kaikille tämän aloitteen mukana töitä tehneille. Olette tehneet hienoa työtä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Edustaja Eestilä.

**16.39 Markku Eestilä kok:** Arvoisa puheenjohtaja! Totesin äsken tästä omistuksesta, että suoraan jos mietinnöstäkin katsoo, niin vesilain mukaan itse veteen ei voi Suomessa saada omistusoikeutta. Ulkomaalaiset tai kotimaisetkaan tahot eivät siten voi lain mukaan saada vesiluonnonvaroja omistukseensa. Tarkoitin tätä. Totta kai Suomen valtio ne omistaa, ja sehän nyt on selvä, että eihän tätä nyt kukaan muu voi omistaa.

Mutta tällä omistajuudella on väliä. Olipa yritys tai olipa sitten kunnallinen liikelaitos tai mikä tahansa, niin omistajuudella on sillä tavalla väliä, että riittääkö siellä oikeasti ammattitaito. Täällä on tämä korjausvelka, varsinkin pienissä kunnissa, nostettu esille, ja kun siellä tulee kohta vastaan se, riittävätkö siellä kaikki nämä uuden ajan digitaaliset järjestelmät, pystytäänkö investoimaan, riittääkö ammattitaito, mitenkä etäohjaus ja kaikki nämä, niin sen takia saattaa olla aivan käytännön pakottamana tilanne, jossa kunta esimerkiksi myy sen kuntien omistamalle maakunnalliselle yhtiölle, jolla on sitten enemmän resursseja ja voimavaroja hoitaa näitä asioita. Sen takia tänne ei voida panna kieltoa, niin että kunnan pitää omistaa, koska silloin me rajoittaisimme kunnallista itsemääräämisoikeutta ja tekisimme itse asiassa omistajuudelle karhunpalveluksen. Että sen takia pitää aina jättää takaportti kumppanuuteen, että sieltä löytyy semmoinen omistajataho, jolla on resursseja ja tietotaitoa hoitaa se tehtävä, mitä laissa määritellään. Tämä oli puheeni tarkoitus aikaisemmin.

Kiitän kaikkia tästä keskustelusta. Harvoinpa näin yksimielistä porukkaa on ollut kansalaisaloitteen käsittelyssä kuin tällä kertaa. Oikeastaan voi kiittää myös sähkömarkkina-häiriöitä ja sitä tietynnäköistä ahneutta, mikä esiintyi siirtohinnoissa, koska jos sitä tapaus-

## Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp

ta ei olisi ollut, tämäkin kansalaisaloite varmaan olisi jäänyt tekemättä ja eduskunnan mietintö tekemättä.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja edustaja Kilpi.

**16.41 Marko Kilpi kok:** Arvoisa puhemies! Tänään täällä on käyty erittäin hyvää keskustelua, ja oikein ilo on tähän keskusteluun omakin panos tuoda. Tämä on vanhin voitehemme tänään täällä käsittelyssä eli vesi ja vielä tarkemmin kansalaisaloite vesihuollon yksityistämisen estämiseksi. Kyllä kansa tietää. Sillä tämä kansalaisaloite on erittäin kannatettava. Lähtökohtaisesti vesihuollon yksityistämisessä kun ei ole pienintäkään järkeä. Useat Euroopan maat ja kaupungit ovat vesihuollon yksityistämistä yrittäneet ja perustavalla tavalla joutuneet pettymään, ja samoja askeleita on sitten takaisinpäin hyvin nöyrästi palattu.

Mehän suhtaudutaan puhtaaseen veteen hieman samalla tapaa kuin terveyteen: sitä osaa arvostaa vasta sitten, kun se on menetetty. Ja meillähän tätä puhdasta vettä on niin paljon, että pidämme sitä todellakin itsestäänselvyytenä. Meillä on edelleen merkillisen paljon sellaisia vesistöjä, joista voidaan juoda suoraan ilman minkäänlaista puhdistusta, ja se on kyllä semmoinen asia, joka monelle ulkomaalaiselle on täysin käsittämätön tilanne. Osaamme arvostaa riittävästi tällaisista asioista? 2,2 miljardia ihmistä elää ilman puhdasta vettä. 4,2 miljardia ihmistä elää ilman kunnollista vessaa ja viemärintiä, ja joka päivä 800 alle viisivuotiasta lasta kuolee likaisen veden ja huonon hygienian aiheuttamiin sairauksiin. Maailman vesivaroista on vain 2,5 prosenttia makeaa vettä, ja prosentin verran tuosta me käytetään juomavedeksi, ja se varanto kyllä vähenee koko ajan.

Puhtaan veden merkitys tulee jatkuvasti kasvamaan, ja vesi kuuluu meille kaikille. Tuossa edustaja Eestiläkin hyvin ansiokkaasti toi meille kaikille esille sen, ettei sitä voi omistaa. Meidän on kuitenkin pidettävä siitä erityisen tarkasti huolta myös siinä mielessä, kuka sen vesihuollon omistaa ja millä tavalla se tapahtuu.

Eli, arvoisa puhemies, meidän on osattava arvostaa päivänselviäkin asioita, kuten puhdasta vettä. Iso kiitos kansalaisaloitteen tekijöille ja iso kiitos myös juurikin edustaja Eestilälle. Minusta oli oikein hienoa kuunnella tästä aiheesta tuommoista erinomaista, asiantuntevaa ja valtiomiesmäistä puhetta, joka oli hyvin valaisevaa ja opettavaista. — Kiitos.

**Toinen varapuhemies Juho Eerola:** Näin. — Ja vielä mietintövaliokunnan puheenjohtaja, edustaja Kalmari.

**16.44 Anne Kalmari kesk:** Arvoisa puhemies! Kiitän tästä erittäin hyvästä keskustelusta, josta varmasti myös intomielellä työn alkua aloittavat maa- ja metsätalousministeriön valmistelijat saavat paljon vinkkiä eteenpäin. Ihan nimeltä pitäen haluan vielä aloitteen tekijöille, Joonna Mieloselle, Olli Kohoselle, Hilkka Haagalle, Vesa Plathille, Heidi Hietaladelle ja Jouni Jussinniemielle, antaa kiitokset aktiivisuudesta. Tämä osoittaa sen, että aktiivisuutta kannattaa viljellä, asioihin kannattaa tarttua. Ne voivat kääntää isoja asioita. Mielestäni tämä oli historiallinen päätös.

Ja vielä ihan näihin viimeisiin puheenvuoroihin liittyen: Todellakin valiokuntahan korosti sitä, että tukipalvelujen hankkiminen yksityisiltä yrityksiltä on vesihuoltolaitoksissa laajaa ja yksityissektorin osallistuminen vesihuollon palveluiden ja investointien toteuttamiseen on myös tärkeää digitalisoitumiseen liittyvän toimialan kehityksen kannalta ja osaamisen parantumisen kannalta. Eli totta kai palveluita yksityisiltä jatkossakin tulee

## **Pöytäkirjan asiakohta PTK 93/2021 vp**

hankkia. Tämä ei tarkoita käpertymistä, mutta se tarkoittaa sitä, että tästä kansallisvarallisuudesta, vesihuoltotoiminnoista, pidetään kiinni eikä anneta sitä bisneksen tekoon, koska tällaisella luonnollisella monopolilla siitä ei todellakaan mitään hyötyä olisi.

Ja vielä aivan lopuksi haluaisin sanoa, että myös pohjaveden kunto on itseisarvo ja siitä meidän tulee huolehtia jatkossakin. Kiitos vielä kerran valiokunnalle ja valiokuntaneuvokselle erinomaisesta työstä.

Keskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi kansalaisaloitteeseen KAA 2/2020 vp sisältyvän ehdotuksen mietinnön mukaisena. Eduskunta yhtyi valiokunnan ehdotukseen toimenpideoitteiden TPA 3/2020 vp, TPA 47/2021 vp hylkäämisestä. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.